

Stedelijk actieplan

Campagne tegen overlast en verloedering
in woon- en leefomgeving

GEWOON DOEN

Dit actieplan is een coproductie van de sectoren Maatschappelijke Ontwikkeling (afdeling Wijkgericht Werken), Stadsbeheer, Stadsontwikkeling (afdeling Verkeer), Publieksdiensten (afdeling Openbare Orde en Veiligheid en Toezicht) en de afdeling Communicatie.

Status	: Collegestuk
Opdrachtgever	: Jan Lagendijk
Opdrachtnemer	: Jan Wind
Redacteur	: Arianne de Ruiter en Jan Wind
Mede-auteurs	: Robert Kraak, Betty Wolt, Pieter Fokkens, Tjebbe Will, Els van Leeuwen en Claudia Pijpers
Datum	: 15 mei 2008

Inhoudsopgave

Hst.		Pag.
1	Beslispunten	2
2	Inleiding	2
3	Samenvatting van bestaande en nieuwe maatregelen	3
4	Doelstelling	8
5	Argumenten	9
6	Kanttekeningen	10
7	Aanpak, werkwijze en uitvoering	11
8	Financiën	13
9	Communicatie	20
10	Projectorganisatie	20
11	Evaluatie	21

Bijlagen

1	Toelichting op de inleiding	23
2	Toelichting op uitkomsten monitor L&V 2007	24
3	Toelichting op actieplan kabinet	25
4	Informatie CBS over verloedering in Nederland	27
5	Overzicht bestaande en nog in ontwikkeling zijnde maatregelen	29
6	Overzicht uit de veiligheidsmonitor 2007 van het Rijk	30
7	Toelichting op hoofdstuk 7 aanpak, werkwijze en uitvoering	31
8	Analyse verloedering op buurniveau (monitor Leefbaarheid & Veiligheid 2007)	37
9	Analyse score verloedering op buurniveau (vergelijking tussen 2007 en 2005)	42
10	Politiecijfers vernielingen	43

1 Beslispunten

- 1 Kennisnemen van en instemmen met het stedelijke actieplan 'Gewoon doen' 2008-2009.
- 2 De raad voorstellen in te stemmen met de voorgestelde financiering van de extra maatregelen in 2008 en 2009.
- 3 Op basis van een tussenevaluatie in januari 2009 de financiering van succesvolle maatregelen voor de periode na 2009 te beoordelen bij de Kadernota 2010.
4. Op basis van de evalueatie in het 4e kwartaal 2009 de raad nieuwe voorstellen aan te bieden.

2 Inleiding

Wethouder Jan Lagendijk heeft de commissie Leefbaarheid en Veiligheid toegezegd aan het einde van het eerste kwartaal 2008 met een plan te komen dat naar verwachting de indicatiescore voor 'verloedering' en 'verkeersoverlast' uit de monitor Leefbaarheid & Veiligheid 2007 in positieve zin zal beïnvloeden. Een nadere toelichting op deze toezegging vindt u in bijlage 1.

De gemeente Dordrecht onderneemt sinds jaar en dag veel inspanningen om het onderhoud en beheer van de stad op orde te krijgen en te houden. Meer informatie hierover is opgenomen in bijlage 5.

De negatievere scores voor verloedering en verkeersoverlast lijken echter vooral te worden veroorzaakt door (ver)anderd gedrag in de openbare ruimte van sommige burgers en bezoekers. Reden voor Wethouder Lagendijk om opdracht te geven voor de ontwikkeling van een campagne tegen verloedering. In dit actieplan vindt u de opzet voor deze campagne. De campagne "Gewoon Doen" zal zich voor een groot deel richten op gewenste gedragsontwikkeling en de beïnvloeding hiervan.

In het actieplan wordt kritisch gekeken naar het huidige aanbod: hebben we de capaciteit, de techniek, voldoende op orde. Kan de burger en bezoeker het gewenste gedrag ook uitvoeren? Zijn er bijvoorbeeld voldoende afvalbakken op de juiste plekken? Die vraag praktisch beantwoorden gaat steeds vooraf aan de inzet op gedrag. De burger en bezoeker kunnen daarna immers met meer succes worden gevraagd het gedrag aan te passen. Ook het gewenste toezicht/handhaving wordt zo beter geaccepteerd.

Die gewenste gedragsverandering is een landelijk streven. Naast Dordrecht kampen vele gemeenten met hetzelfde probleem. Het kabinet ontwierp daartoe een landelijk actieplan. In dit Dordtse actieplan wordt regelmatig verwezen naar het plan van het kabinet. Waar mogelijk zal worden aangehaakt bij de mogelijkheden van het landelijke plan om de doelen in Dordrecht te verwezenlijken.

De campagne "Gewoon Doen" duurt in beginsel twee jaar en eindigt in december 2009 tenzij uit de geplande tussen- en evalueatie blijkt dat voor duurzame resultaten een langere periode nodig is.

De aanpak zal zich sterk richten op die buurten en wijken die in de analyse (bijlage 8 en 9) laag scoren op de leefbaarheidsthema's vuil, graffiti en hondenpoep, vernielingen en verkeersoverlast.

Een handzaam overzicht van de financiën is in matrixvorm opgenomen in hoofdstuk 8.

3 Samenvatting van bestaande en nieuwe maatregelen

Leeswijzer voor dit hoofdstuk

De volgtijdelijke fasering van de campagne is hier leidend. Zo is de eerste stap het op orde brengen van de "Capaciteit, techniek en fysieke leefomgeving", dan het tot stand brengen van de gewenste "Gedragsbeïnvloeding", en als laatste de gewenste "Handhaving". Per stap en per thema wordt in beeld gebracht: "Wat doen we al" en "Wat kunnen we extra doen".

"Wat we al doen" zijn bestaande maatregelen of recent genomen beslissingen van college en of raad. "Wat kunnen we extra doen" brengt in beeld welke extra maatregelen voor de kadernota 2009 aan u worden voorgesteld. De bijbehorende bedragen treft u aan in de matrix van hoofdstuk 8.

3.1. Capaciteit, techniek en fysieke leefomgeving op orde

We willen inwoners en bezoekers gaan aanspreken op hun gedrag én actiever gaan handhaven. De fysieke leefomgeving moet dan eerst op orde zijn. Stadsbeheer, Toezicht en externe partijen zorgen ervoor dat de openbare ruimte schoon, heel en veilig blijft.

3.1.1. Vuil, graffiti en hondenpoep

a. Wat doen we al

Burgers kunnen gebreken en nieuwe wensen in de openbare ruimte melden via de wijklijn. Bewoners en professionals lopen samen meerdere schouwronde per jaar in de Dordtse buurten. De gebreken worden meestal binnen de afgesproken normtijd hersteld.

Nieuwe wensen (bijvoorbeeld afvalbak, bank, speelvoorziening etc.) worden beoordeeld aan de hand van een aantal specifieke criteria en vervolgens al dan niet gehonoreerd. De aanvrager krijgt binnen de afgesproken termijn een welomschreven antwoord.

Veel succesvolle projecten werden al uitgevoerd. Denk aan buurtprojecten als: Lijnbaan schoon, Oud Krispijn Schoon, Leven en laten leven, Stadspolders een buurt om mooi te houden enzovoort.

In 2008 kunnen we daar aan toevoegen de uitvoering van de motie nummer 15 tegen het wildplakken en het structureren van de grofvuildagen met afzetcontainers via de afvalkalender.

b. Wat kunnen we extra doen

Effectievere maatregelen en zwaardere reinigingsinzet zijn mogelijk. Extra maatregelen kunnen heel buurtspecifiek worden toegepast. Eerdere succesvolle projecten zijn voor herhaling vatbaar. Vooral die integrale projecten die sterk op buurten en locaties zijn gericht waar veel winst is te behalen.

Extra inzet betekent hier: betere aanpak overlast winkelwagentjes, extra maaien van losloopterreinen voor honden, aanleggen van een hondenspeelveld in het Weizigtpark, extra automaten voor hondenzakjes, extra veegdiensten, extra afvalbakken en extra projecten schoon etc.

Het is nodig dat het aanbod zodanig op peil komt dat gewenst gedrag mogelijk wordt. Een oorzaak is de vervuiling die bij particuliere eigendommen en woningbouwcorporaties ontstaat. Bijvoorbeeld zwerfvuil, graffiti en wildplakken. De mogelijkheden om dit te verbeteren zijn voor de

gemeente beperkt. Bovendien is de vervuiling in veel gevallen direct gerelateerd aan menselijk gedrag. Daarom kunnen we extra projecten met specifieke doelgroepen starten.

3.1.2. Vernielingen

a. Wat doen we al

De gemeente Dordrecht doet al veel om vandalisme te voorkomen en schade door vernielingen te beperken en of snel te herstellen. De jaarlijkse tour langs de meest vernielde abri's is daar een goed voorbeeld van. Een effectieve aanpak om schade te verhalen op daders ontbrak tot nu toe.

Motie 10a:

Verhaal van vandalismeschade door de gemeente

De gemeenteraad diende bij de laatste begrotingsbehandeling de motie 10a in. Hierin wordt aangedrongen op het verhalen van de schade van vernielingen op daders.

Herstel van vandalismeschade kost de gemeente Dordrecht jaarlijks veel geld. Daarbij heeft de gemeente ook geen compleet beeld van de schade door vernielingen. Zowel schade aan gemeentelijke eigendommen als van derden wordt op verschillende plekken binnen de gemeente geregistreerd. Bij derden gaat het om abri's, reclameborden, afvalvoorzieningen e.d.

Vaak is de gemeente op dit moment niet in staat om schade op daders te verhalen. Verschillende oorzaken zijn:

De gemeente boekt schade door vernieling en vandalisme vaak weg op het reguliere onderhoudsbudget; kosten zijn zo niet of moeilijk terug te vinden.

Gemeentelijke sectoren/afdelingen die met vandalisme te maken krijgen werken vaak langs elkaar heen; een vast aanspreekpunt en centrale coördinatie ontbreekt. Onbekendheid met de verschillende processen is regelmatig oorzaak van het mislukken van in gang gezette procedures tegen daders.

b. Wat kunnen we extra doen

De nu voorgestelde extra acties richten we op:

Centraal registreren de sectoren of bedrijven Stadsbeheer, Maatschappelijke Ontwikkeling en het Grondbedrijf schade door vernielingen in de openbare ruimte.

Schade aan gemeentelijke eigendommen verhalen we in samenwerking met politie, openbaar ministerie en Halt op de daders.

3.1.3. Verkeersoverlast

a. Wat doen we al

Verkeersdeelnemers in Dordrecht treffen een fysieke omgeving aan die op orde is. Voor de bestrijding van verkeersoverlast zijn geen fysieke maatregelen nodig.

b. Wat kunnen we extra doen

Voor bestrijding van verkeersoverlast zijn geen extra maatregelen nodig.

3.2. Gedragsbeïnvloeding

Omschrijving van het begrip

Gedragsbeïnvloeding is een inspanning, gedragsverandering een effect. Inspanningen kunnen geleverd en gemeten worden. Effecten zijn moeilijker te meten, al was het maar omdat bewoners en bezoekers aan veel meer en soms tegenstrijdige invloeden blootstaan.

Kennis is de eerste bouwsteen voor gedragsbeïnvloeding. Door 'te weten' hoe het kan is de eerste stap gezet naar verandering. Vaardigheden maken de stap van weten naar kunnen. Het daadwerkelijk in de vingers krijgen van (nieuw) gedrag. De attitude (of houding/instelling) is vaak bepalend voor het wel of niet zichtbaar worden van gedragsverandering in de praktijk. Het bepaalt of nieuwe kennis en nieuwe vaardigheden ook daadwerkelijk worden ingezet in bestaande of nieuwe situaties.

Waarden zijn de onderliggende laag die de basis vormen voor de attitudes van mensen. Waarden zijn strikt persoonlijk en sterk verankerd in de individuele deelnemers. Door te weten wat voor de

deelnemer persoonlijk werkelijk belangrijk is, kan er met meer betekenis, zingeving én bezieling gewerkt en geleefd worden.

Gedragverandering is moeilijk te bereiken en kost veel inspanning, maar is wel belangrijk bij projecten die gericht zijn op bewonersparticipatie en bewustwording.

3.2.1. Vuil, Graffiti en Hondenpoep

a. Wat doen we al

Aanpak overlast winkelwagentjes, reductie wildplakken met als randvoorwaarde legale plakplaatsen, het structureren van grofvuildagen met afzetcontainers via de afvalkalender, het herijken van regelingen van medegebruik huisvuilcontainers door bedrijven, lespakketten en schoonmaakacties via de scholen en communicatie over reguliere inzet en specifieke maatregelen gericht op gedragsbeïnvloeding.

b. Wat kunnen we extra doen

Een verzameling van fysieke maatregelen die van grote invloed kunnen zijn op het gedrag zoals: extra automaten voor hondenzakjes, extra veegdiensten, extra afvalbakken, projecten schoon etc., aanhaken op de sociale programma's (bijvoorbeeld in de krachtwijken), het beter afstemmen van de verschillende activiteiten via de projectmanager "Gewoon Doen" en de inzet van de paraplu campagne aangevuld met ondersteunende communicatie.

3.2.2. Vernielingen

a. Wat doen we al

Het organiseren van de centrale registratie van schade door vandalisme, de coördinatie van vandalisemeldingen, het consequent doen van aangifte van vernieling bij de politie, de jaarlijkse tour met betrokken partners langs de meest vernielde bushokjes, het verbeteren van de interne en de externe communicatie over vandaliseschade en de ontwikkeling en uitvoering van een vandalismethermometer.

Het uitvoeren van acties gericht op gedragsbeïnvloeding van potentiële daders van vernielingen en hun directe omgeving.

Doel van de aanpak is een duidelijk signaal afgeven aan alle inwoners van Dordrecht dat de gemeente Dordrecht "het niet meer pikt". Vooruitlopend op de genoemde acties is eind vorig jaar al een gezamenlijke en doorlopende campagne gestart van gemeente, politie en Stichting Meld Misdaad Anoniem gericht op het tegengaan van vernielingen van Abri's.

Bewoners kunnen hun signalen over mogelijke daders anoniem melden bij deze Stichting Maatregelen zoals het schadeverhaal op daders en het publiceren van een gemeentelijke vandalismethermometer moeten een bijdrage leveren aan gedragsbeïnvloeding bij daders en hun omgeving.

b. Wat kunnen we extra doen

Het verbeteren van de administratief bestuursrechtelijke handhaving volgens motie 10a: schade verhalen, aanhaken op de sociale programma's (bijvoorbeeld in de krachtwijken), het beter afstemmen van de verschillende activiteiten via de projectmanager "Gewoon Doen" en de inzet van de paraplu campagne aangevuld met ondersteunende communicatie.

3.2.3. Verkeersoverlast

Aanleidingen voor ander gedrag

Om de slechte scores op het onderwerp "verkeersoverlast" uit de leefbaarheidmonitor positief te kunnen beïnvloeden is het allereerst nodig om de oorzaken van de slechte score te achterhalen.

Leefbaarheidsmonitor – Verkeersoverlast (scores ver boven Dordts gemiddelde)				
Buurt	Score	Geluidsoverlast	Parkeerverlast	Stankoverlast
<i>Dordrecht</i>	3,6	21%	28%	10%
Binnenstad -Middengebied	6,0	44%	35%	26%
Noordflank - Bleijenhoek	5,5	38%	49%	16%
Noordflank – Park Merwestein	5,9	47%	35%	35%
Noordflank - Kasperspad	5,3	47%	36%	14%
Wielwijk – Zeehavenlaan eo	5,1	29%	39%	25%

In de bovenstaande tabel staan de buurten die “ver boven gemiddeld” scoren op het thema Verkeersoverlast. Vervolgens staat in de tabel vetgedrukt welke oorzaken “ver boven het gemiddelde” scoren. Op basis van dit overzicht wordt bepaald welk probleem in welke wijk aangepakt zal moeten worden om een betere score in de leefbaarheidsmonitor te krijgen.

Geluidsoverlast

In de wijken Middengebied (Binnenstad), Park Merwestein (Noordflank) en Kasperspad (Noordflank) scoort geluidsoverlast hoog op het thema verkeersoverlast. De exacte oorzaak is niet bekend, maar verwacht wordt dat de geluidsoverlast veroorzaakt wordt door hard optrekken, hard rijden, sportuitlaten en harde muziek. Dit komt neer op asociaal en “huffer” gedrag.

Naast de huidige verkeersplannen met fysieke maatregelen zijn dus gedragsmaatregelen nodig.

Parkeerverlast

In de Bleijenhoek (Noordflank) zorgt parkeerverlast voor een hoge score op verkeersoverlast. Dit gebied valt binnen het gebied waar betaald parkeren geldt. Mogelijke oorzaak is een tekort aan parkeerplaatsen, mede veroorzaakt door een hoog aantal bezoekers en/of overloop vanuit andere delen van het gereguleerde gebied. Bij Stadsontwikkeling zijn deze klachten niet bekend, in ieder geval niet ten opzichte van andere delen van het gereguleerde gebied. De slechte score kan dus moeilijk verklaard worden.

Stankoverlast

Het Middengebied (Binnenstad), Park Merwestein (Noordflank) en de omgeving van de Zeehavenlaan (Wielwijk) heeft een bovengemiddelde score op stankoverlast door verkeer. Het Middengebied in de Binnenstad bestaat onder andere uit het pollergebied, oftewel het autoluwe gebied. Stankoverlast kan veroorzaakt worden door expeditieverkeer of door parkerend verkeer aan de randen van het gebied (parkeergarages). Het is bekend dat verkeer dat zeer langzaam rijdt (dus expeditieverkeer en parkerend verkeer) voor een hogere concentratie benzeen in de lucht zorgt.

Park Merwestein in de Noordflank grenst aan een drukke verkeersader en een druk verkeersplein (Oranjelaan/Sumatraplein). Het stoppen en optrekken op het verkeersplein kan de stankoverlast veroorzaken.

Bij de Zeehavenlaan kan dit worden veroorzaakt door de A16.

Mogelijkheden

Vooral de oorzaken van de geluidsoverlast kunnen met gedragsbeïnvloeding worden beperkt. Bij het te hard rijden en snel optrekken kan de **mobiele snelheidsmeter** een middel zijn om bewustwording bij de weggebruiker te kweken. Dit apparaat kan direct ingezet worden op plaatsen waar overlast bekend is. Verder zal er een campagne opgestart moeten worden waarbij

op gedrag gestuurd wordt. Gedacht kan worden aan een **gedragscampagne** door communicatie, educatie en extra handhaving te combineren. Dit moet nog verder ontwikkeld en overlegd worden met o.a. Politie, Toezicht en Communicatie.

De stankoverlast kan moeilijk worden beperkt met gedragsbeïnvloeding of andere vormen van maatregelen. De ervaren overlast is een negatief bijverschijnsel van een economisch bloeiende binnenstad.

De parkeeroverlast is moeilijk te beperken omdat het om reeds gereguleerd gebied gaat. Uit parkeerdrukmetingen blijkt de specifieke overlast overigens niet. Het is dus niet duidelijk waarom juist de Bleijenhoek slecht scoort op parkeeroverlast. En dus ook niet duidelijk hoe de score kan worden verbeterd. Voorgesteld wordt om op deze overlast in te zetten op acceptatie. Met andere woorden: een kleinschalige communicatiecampagne waarin uitgelegd wordt dat een hoge parkeerdruk in een gereguleerd gebied onvermijdelijk is. De hoge parkeerdruk zelf kan namelijk niet aangepakt worden.

a. Wat doen we al

Inzetten van de snelheidsmeter, vooral in Oud Krispijn.

b. Wat kunnen we extra doen

Aanschaf en gebruik van drie snelheidsmeters voor inzet in de gehele stad, een gedragscampagne tegen geluidsoverlast en een communicatiecampagne (als onderdeel van de totale campagne) tegen de parkeerdruk.

3.3 Handhaving

Handhaving algemeen:

a. Wat doen we al

Pilot Interventieteam: meer, gerichte en betere handhaving door de afdeling Toezicht. Zoals in andere gemeenten geeft de afdeling Toezicht binnenkort vorm aan een zogeheten interventieteam. Dit team wordt gericht ingezet op knelpunten in de wijken. Het team is multidisciplinair. Het is in staat om op (leef)milieu én verkeersknelpunten in te spelen. Het zijn in principe BOA's (Buitengewoon Opsporingsambtenaar) die op het brede vlak van de APV, milieu en verkeer kunnen handhaven als het nodig is.

De campagne "Gewoon Doen" in Dordrecht valt gunstig samen met de voorgenomen start van dit interventieteam. Voor de buurt/wijk die het nodig heeft maken we een integrale aanpak. Het effect van de inzet van een interventieteam moet zichtbaar en merkbaar zijn; rommel moet verdwijnen, vernieling moet verminderen en verkeersgedrag moet verbeteren. Kortom: de leefbaarheid moet merkbaar toenemen.

Het interventieteam zal nauw samenwerken met wijkpartners als het gebiedsmanagement, stadsbeheer, Netwerk en politie. Samen volgen en evalueren we de resultaten.

De vorming van dit interventieteam is een pilot voor de gemeente Dordrecht. Andere gemeenten werken al met interventieteams met meer uitstraling.

Toezicht verandert en verbetert. Het interventieteam leidt niet tot meer capaciteit. Deze ingrijpende verandering van werkwijze vraagt wel extra inzet en aandacht. Bestaande afspraken naar (interne) opdrachtgevers moet Toezicht blijven waarmaken.

Verder de verhoging van de effectiviteit en de handhaving in burger of op specifieke tijdstippen buiten kantooruren en de inzet van de coördinerend gebiedsopzichter Schoon en Handhaving.

b. Wat kunnen we extra doen

Het ook in de handhaving aanhaken op sociale programma's zoals in de krachtwijken, het inzetten van de projectorganisatie voor betere afstemming van de handhaving in overleg met

partners en Toezicht, de inzet van handhaving beter onder de aandacht brengen via de paraplu campagne en de ondersteunende communicatie.

3.3.1. Vuil, Graffiti en Hondenpoep

a. Wat doen we al

Handhaving van het beleid bedrijfsafvalcontainers op straat.

b. Wat kunnen we extra doen

Toezicht houden op reiniging bij en na evenementen en reductie wildplakken met als randvoorwaarde een legale plakplaats.

Het ook in de handhaving aanhaken op sociale programma's zoals in de krachtwijken, het inzetten van de projectorganisatie voor betere afstemming van de handhaving in overleg met partners en Toezicht, de inzet van handhaving beter onder de aandacht brengen via de paraplu campagne en de ondersteunende communicatie.

3.3.2. Verkeersoverlast

a. Wat doen we al

De reguliere handhaving via Toezicht op het parkeren, het verhogen van de effectiviteit van handhaving in burger of op specifieke tijdstippen buiten kantooruren.

b. Wat kunnen we extra doen

Terugdringen van geluidsoverlast in het verkeer door een gedragscampagne.

3.3.3. Vernielingen

a. Wat doen we al

Consequent (blijven)doen van aangifte van vernieling bij politie.

b. Wat kunnen we extra doen

Uitvoering geven aan motie 10A: het verbeteren van de administratief bestuursrechtelijke handhaving, schade op de dader verhalen.

Er zijn twee belangrijke redenen om bij vernieling aan gemeentelijke eigendommen consequent tot verhaal van schade op de dader(s) over te gaan:

- I. Het gaat om gemeenschapsgeld, waarmee zuinig en doelmatig moet worden omgesprongen.
- II. Het verhalen is zichtbaar en merkbaar. Het draagt bij aan het stellen van normen.

Het draagt bij aan het vertrouwen in de overheid. Vooral maatschappelijk gezien verdient het aanbeveling dat naast de strafrechtelijke aanpak door politie en justitie, de gemeente actiever laat zien dat zij zich laat gelden naar de daders van de vernieling.

Ook beantwoordt dit het verzoek van De Veiligheidssociëteit om het schadeverhaal in alle gemeenten in de regio eenduidig af te handelen. De Veiligheidssociëteit Zuid-Holland Zuid is het regionale veiligheidsplatform van gemeenten, politie en openbaar ministerie.

4 Doelstelling

Uitgangspunten voor het stedelijk actieplan zijn

- Het plan moet bijdragen aan een betere (dus lagere) score van overlast en verloedering in de monitor Leefbaarheid en Veiligheid van 2009.

Deze eis is door het college van Burgemeester en Wethouders in het MJP voor 2009 vertaald in de volgende concrete doelstellingen:

- **De gemiddelde score van verloedering is in de monitor 2009 gedaald van 5,2 naar 4,9.**
- **De gem. score van verkeersoverlast is in de monitor 2009 gedaald van 3,6 naar 3,4.**

De in dit plan voorgestelde maatregelen sluiten tevens aan op een groot aantal van de outcome-doelstellingen, zoals:

- Verbeteren subjectieve veiligheid
- Meer Dordtenaren doen mee aan de samenleving
- Versterking voorzieningenstructuur
- Verbeteren kwaliteit (leef)omgeving
- Verbeteren leefbaarheid Dordrecht West
- Verbeteren milieukwaliteit
- Vergroten aantrekkingskracht Dordrecht
- Vergroten vertrouwen van de burger
- Toename tevredenheid van de inwoners over gemeentebestuur
- Tevredenheid van de bewoners over de dienstverlening van de gemeente

5 Argumenten

Argumenten met betrekking tot beslispunt 1:

Waarom is het stedelijk actieplan 'Gewoon doen' een goed middel om het doel te bereiken?

- 1.1 *Het actieplan is opgesteld op basis van de uitkomsten van de monitor L&V 2007, en aan de commissie L&V toegezegd.*
- 1.2 *Dit plan bevat maatregelen die niet binnen de reguliere werkzaamheden en projecten kunnen worden opgepakt, maar wel essentieel zijn voor de lokale aanpak van verloedering en overlast.*
- 1.3 *De aanpak van effectieve gedragsbeïnvloeding rond de thema's verloedering en overlast alleen maar zinvol is door middel van een integrale strategie en dus een gecombineerd maatregelenpakket. (maatschappelijk/juridisch)*
De gemeente wil veranderingen teweegbrengen door beïnvloeding van het gedrag van burgers en bedrijven. Een gemeente kan hiervoor verschillende beleidsinstrumenten toepassen en dus interventiestappen ondernemen.
- 1.4 *Het kabinet heeft een actieplan ter intensivering van de aanpak van overlast en verloedering vastgesteld, waarbij inzet van gemeenten is vereist voor het behalen van de doelstellingen. (maatschappelijk)*
Het kabinet werkt momenteel aan een serie wetsvoorstellen waarmee overlast en verloedering te lijf kunnen worden gegaan. Het kabinet is met een concreet pakket van 51 maatregelen gekomen, gebundeld in het Actieplan overlast en verloedering – *maatregelen ter intensivering van de lokale aanpak*. Het actieplan van het kabinet richt zich vooral op de knelpunten die gemeenten en hun veiligheidspartners ondervinden bij het aanpakken van de overlast en verloedering.
- 1.5 *Uit informatie van het CBS blijkt dat half Nederland vindt dat zijn woonbuurt verloedert.*
- 1.6 *Het actieplan van het kabinet biedt samen met de kennis uit de monitor L&V 2007 en deskundigheid van de ambtelijke experts kansen om maatregelen buurtspecifiek in te zetten. (draagvlak)*
Er is bij de voorbereiding van dit actieplan veel energie gestoken in het verkrijgen van draagvlak voor de maatregelen bij de verschillende sectoren en afdelingen die hebben meegewerkt aan dit actieplan. De maatregelen zijn zodanig in elkaar geschoven dat er geen dubbele claim wordt neergelegd voor hetzelfde type maatregelen. Met name is ook

gekeken naar het anders of beter inzetten van bestaande maatregelen en middelen. De sectoren Maatschappelijke Ontwikkeling, Stadsbeheer, Stadsontwikkeling en de afdelingen Toezicht en OOV van de sector Publieksdiensten zijn het er dan ook over eens dat de uitvoering van dit actieplan alleen zinvol is als het totale pakket aan voorgestelde maatregelen wordt gehonoreerd. Het schrappen van individuele maatregelen kan van meer of mindere mate van invloed zijn andere maatregelen die in samenhang zijn genomen. In bijlage 5 vindt u een overzicht van bestaande en of nog in ontwikkeling zijnde maatregelen die bijdragen aan het behalen van de doelstellingen.

1.7 *Uit de veiligheidsmonitor van het Rijk van 2007 blijkt dat we met het beoogde*

Argumenten met betrekking tot beslispunt 2:

Waarom is het financieringsvoorstel een goed middel om het doel te bereiken?

- 2.1 *Het gaat hier om extra integrale maatregelen die bestaande maatregelen en/of het beleid versterken en naar verwachting een wezenlijke bijdrage aan de realisatie van de doelstellingen kunnen leveren.*
- 2.2 *Het gaat om een projectmatige campagne, waarbij op basis van evaluatie na ongeveer 1,5 - 2 jaar moet blijken of maatregelen succesvol zijn en moeten/kunnen worden gecontinueerd.*

Argumenten met betrekking tot beslispunt 3:

Waarom is het uit laten voeren van een tussenevaluatie een goed middel om het doel te bereiken?

- 3.1 *De precieze invulling van het totale actieplan wordt in januari 2010 herijkt.*
- 3.2 *Er kan nog geen kwantitatieve evaluatie worden uitgevoerd, omdat de gegevens van de monitor nog niet beschikbaar zijn, maar een evaluatie over de voortgang en de eerste resultaten van de maatregelen op basis van individuele meetgegevens die per maatregel worden vastgesteld, zijn dan wel beschikbaar.*

Argumenten met betrekking tot beslispunt 4:

Waarom is een eindevaluatie een goed middel om het doel te bereiken?

- 4.1 *er zijn dan voldoende gegevens en informatie beschikbaar om een eindbeoordeling te maken over de effectiviteit en doelmatigheid van de campagne en de verschillende maatregelen.*

Uitgebreide toelichtingen op een aantal van bovengenoemde argumenten zijn te vinden in bijlage 2 t/m 6.

6 Kanttekeningen

- *Reductie maatregelen tot quick wins*

Bij dit voorstel is gekozen voor een financiering van de maatregelen tijdens de huidige collegeperiode, dat wil zeggen voor 2008 en 2009. Dit om een zo groot mogelijke kans van slagen voor het voorstel te realiseren en in korte tijd toch resultaat te kunnen bereiken. In het eerste en het derde kwartaal van 2009 volgen voortgangrapportages. De maatregelen uit dit plan zijn daarom gefilterd op de haalbaarheid binnen de financieringsperiode (quick wins).

Duurzame gedragsverandering kost tijd

Voor effectieve gedragsbeïnvloeding op de thema's verloedering en overlast is de termijn van de campagne (twee jaar) wellicht kort. Wezenlijke beïnvloeding van het gedrag op de

genoemde thema's vereist een lange adem en verdient ook na 2009 continue aandacht en structurele inzet van middelen. Ook hiertoe worden in het eerste en het derde kwartaal van 2009 voortgangrapportages opgesteld die bij kunnen dragen aan de herijking van het totale plan.

7 Aanpak, werkwijze en uitvoering

7.1 Aanpak

De aanpak is beschreven in bijlage 7 en heeft uiteindelijk geresulteerd in onderstaande aanpak, werkwijze en uitvoering.

Het actieplan rust op de volgende aanpak:

1. Voortzetting (al dan niet met uitbreiding) van lopende succesvolle projecten en maatregelen
2. Invoering van nieuwe maatregelen die naar verwachting versterkend werken op de bestaande maatregelen en die een wezenlijke bijdrage kunnen leveren aan de doelstellingen

Er zijn 3 interventiestappen te onderscheiden:

1. Fysieke maatregelen
2. Gedragsbeïnvloeding
3. Handhaving

Daarnaast zijn er zeven inhoudelijke thema's te onderscheiden

1. bekladding/graffiti (verloedering)
2. vernieling (verloedering)
3. rommel op straat (verloedering)
4. hondenpoep (verloedering)
5. stank (verkeersoverlast)
6. parkeren (verkeersoverlast)
7. geluid (verkeersoverlast)

Vervolgens wordt voorgesteld om voor het geheel een projectorganisatie op te zetten ter waarborging van de integrale strategie van de voorgestelde maatregelen.

De inzet van communicatie is essentieel voor alle thema's en wordt met name gebruikt voor gedragsbeïnvloeding. Daarnaast komt er een zogenaamde paraplu campagne voor het totale project.

Schematisch ziet dit er als volgt uit

Projectorganisatie

Communicatie

Graffiti	Vernielingen	Rommel op straat	Hondenpoep	Stank van verkeer	Parkeeroverlast	Geluidsoverlast van verkeer
-----------------	---------------------	-------------------------	-------------------	--------------------------	------------------------	------------------------------------

Fase	Hoe	Planning
1 ^e fase	Fysieke leefomgeving op orde	Juni 2008 t/m december 2009
2 ^e fase	Gedragsbeïnvloeding	Augustus 2008 t/m december 2009
3 ^e fase	Handhaving	Oktober 2008 t/m december 2009

7.2. Werkwijze

Na besluitvorming over het stedelijk actieplan wordt de projectorganisatie zo spoedig mogelijk ingevuld.

De projectorganisatie zorgt in hoofdzaak voor samenwerking, coördinatie en vervult waar nodig een aanjaag- en aansturingsfunctie ten behoeve van de uitvoering. Zij bewaakt het proces, bemiddelt bij maatregelen die stagneren en draagt zorg voor het opstellen van de tussenevaluatie in het 1^e kwartaal 2009 en de eindevaluatie in het 4^e kwartaal 2009.

Na de aanstelling van de projectorganisatie wordt in overleg met de afdeling Communicatie het communicatieplan (paraplucampagne) nader uitgewerkt. Dit team (projectorganisatie + communicatieadviseur) coördineert tevens de communicatie die wordt ingezet op de diverse thema's en maatregelen uit dit actieplan.

Onder aansturing van de projectorganisatie wordt gestart met het uitvoeren van de voorgestelde maatregelen te beginnen met de maatregelen om de fysieke leefomgeving op orde te krijgen. Deze maatregelen starten zo spoedig mogelijk en lopen door tot minimaal eind 2009. Als na evaluatie (4^e kwartaal 2009) blijkt dat maatregelen succesvol zijn, dan kunnen ze desgewenst structureel worden ingezet via de betreffende sector.

Vanaf augustus 2008 wordt gestart met de campagnes en communicatie om het gedrag te beïnvloeden. Ook deze maatregelen lopen minimaal door tot eind 2009. Als na evaluatie (4^e kwartaal 2009) blijkt dat maatregelen succesvol zijn, dan kunnen ze desgewenst eveneens structureel worden ingezet via de betreffende sector.

Vanaf oktober 2008 wordt gestart met de intensivering van de handhaving op de thema's van verloedering en verkeersoverlast door middel van de pilot interventieteam. Tevens worden de andere maatregelen in stelling gebracht om de handhaving effectief te kunnen intensiveren in die buurten waar de verloederingsscore significant hoog is. Ook deze maatregelen lopen minimaal door tot eind 2009. Als na evaluatie (4^e kwartaal 2009) blijkt dat maatregelen succesvol zijn, dan kunnen ze desgewenst structureel worden ingezet via de betreffende sector.

Bestaand beleid en reguliere maatregelen treft u aan in bijlage 5.

Ten behoeve van de uitvoering van de volgende maatregelen is binnen de bestaande middelen geld vrijgemaakt:

- Aanpak overlast winkelwagentjes
- Toezicht op reiniging bij evenementen
- Maatregelen tegen wildplakken
- Herijken regelingen voor medegebruik van huisvuilcontainers door bedrijven
- Centrale registratie van schade als gevolg van vandalisme
- Coördinatie vandalismeldingen
- Consequent aangifte doen bij politie
- Jaarlijkse abritour
- Lespakketten en schoonmaakacties via scholen
- Communicatie via NME over reguliere inzet en specifieke maatregelen, gericht op gedragsbeïnvloeding
- Verbeteren communicatie over vandalismeschade, d.m.v. vandalismethermometer
- Handhavingseffectiviteit verhogen
- Coördinerend gebiedsopzichter schoon en handhaving.

Hoeveel geld we voor extra maatregelen vragen leest u in hoofdstuk 8.

8 Financiën

Nummer	Uitvoerende sector of afdeling	Maatregel	Totale kosten (Huidige dekking + Extra)		Huidige dekking		Extra (Claim kadernota)		Op orde	Gedrag	Hand
			2008	2009	2008	2009	2009				
							Structureel	Eenmalig			
1.	SB	Aanpak overlast winkelwagentjes	10.000	20.000	10.000	20.000 Regulier SB	geen	geen		Gedrag	Hand
2	Nu: SB Toekomst: Evenementen bureau	Toezicht reiniging evenementen.	15.000	25.000	15.000 Capaciteit Toezicht, SB en budget maatregel 10	25.000 Capaciteit Toezicht, SB en budget maatregel 10	geen	geen			Hand
3	SB	Reductie Wildplakken.	120.000	60.000	60.000 Dekking structurele exploitatielasten via reservering SBC motie wildplakken. 60.000. Dekking eenmalige kosten via reclame-inkomsten SB.	60.000 Dekking structurele exploitatielasten via reservering SBC motie wildplakken	geen	geen	Op orde	Gedrag	Hand
4	SB	Losloopterreinen voor honden extra maaien	30.000	70.000	geen	geen	geen	100.000 eenmalig SB.	Op orde		
5	SB	Aanleggen Hondenspeelveld Weizigtpark	23.000	5.000	geen	geen	5.000 SB areaal-uitbreiding	23.000	Op orde		

Nummer	Uitvoerende sector of afdeling	Maatregel	Totale kosten (Huidige dekking + Extra)		Huidige dekking		Extra (Claim kadernota)		Op orde	Gedrag	Hand
			2008	2009	2008	2009	2009				
							Structureel	Eenmalig			
6	SB	Structureren grofvuildagen	40.000	40.000	40.000 Dekking uit bestaande middelen SB	40.000 Dekking uit bestaande middelen SB	geen	geen	Op orde	Gedrag	
7	SO	Herijken regelingen medegebruik huisvuil-containers door bedrijven	15.000		15.000 Dekking via afvalbeleid SO	Huidige regeling is kostendekkend	geen	geen		Gedrag	
8	SB	Verzameling fysieke maatregelen (extra automaten hondenzakjes, extra veegdiensten, extra afvalbakken, projecten schoon etc.)	90.000	150.000	30.000 Reguliere middelen SB	30.000 Reguliere middelen SB	geen	180.000 SB	Op orde	Gedrag	
9	SB	Organiseren centrale registratie schade door vandalisme	2.000	2.000	2.000 Dekking via reguliere middelen SB	2.000 Dekking via reguliere middelen SB	geen	geen		Gedrag	

Nummer	Uitvoerende sector of afdeling	Maatregel	Totale kosten (Huidige dekking + Extra)		Huidige dekking		Extra (Claim kadernota)		Op orde	Gedrag	Hand
			2008	2009	2008	2009	2009				
							Structureel	Eenmalig			
10	SB	Coördinatie Vandalisemeldingen	20.000	20.000	20.000 Dekking via reguliere middelen betreffende sectoren	20.000 Dekking via reguliere middelen betreffende sectoren	geen	geen		Gedrag	
11	SB, GB, MO	Consequent doen aangifte vernieling bij politie	40.000	40.000	40.000 Dekking via reguliere middelen betreffende sectoren	40.000 Dekking via reguliere middelen betreffende sectoren	geen	geen		Gedrag	Hand
12	SB	Jaarlijkse tour betrokken partners langs meest vernielde bushokjes	5.000	5.000	5.000 Dekking via reguliere middelen SB	5.000 Dekking via reguliere middelen SB	geen	geen	Op orde	Gedrag	
13	NME	Lespakketten en schoonmaakacties via scholen	40.000	40.000	40.000 Dekking via reguliere middelen NME	40.000 Dekking via reguliere middelen NME	geen	geen		Gedrag	
14	NME	Communicatie over reguliere inzet en specifieke maatregelen, gericht op gedragsbeïnvloeding.	70.000	70.000	70.000 Dekking via reguliere middelen NME	70.000 Dekking via reguliere middelen NME	geen	geen		Gedrag	

Nummer	Uitvoerende sector of afdeling	Maatregel	Totale kosten (Huidige dekking + Extra)		Huidige dekking		Extra (Claim kadernota)		Op orde	Gedrag	Hand
			2008	2009	2008	2009	2009				
							Structureel	Eenmalig			
15	SB	Verbeteren in- en externe communicatie over vandalisme-schade. Ontwikkeling en uitvoering vandalis-thermometer	10.000	10.000	10.000 GSB-gelden veiligheid OOV	10.000 GSB-gelden veiligheid OOV	geen	geen		Gedrag	
16	SO	Snelheids-meters	15.000	45.000	5.000 Aanschaf één snelheidsmeter voor Oud Krispijn 10.000 Beheerkosten per jaar voor Oud Krispijn	geen	30.000 SO Beheerkosten per jaar rest Dordrecht	15.000 SO Aanschaf drie snelheids-meters rest Dordrecht		Gedrag	
17	SO	Gedrags-campagne geluids-overlast	geen	100.000	geen	geen	geen	100.000 SO		Gedrag	Hand
18	SO	Communicatie-campagne parkeerdruk	geen	25.000	geen	geen	geen	25.000 SO		Gedrag	

Nummer	Uitvoerende sector of afdeling	Maatregel	Totale kosten (Huidige dekking + Extra)		Huidige dekking		Extra (Claim kadernota)		Op orde	Gedrag	Hand
			2008	2009	2008	2009	2009				
							Structureel	Eenmalig			
19	PD/TOE	Pilot Interventie-team	62.000	geen	62.000 Eenmalig GSB- onderbesteding MO	geen	geen	geen			Hand
20	PD	Verhogen effectiviteit Handhaving (handhaving in burger of op specifieke tijdstippen buiten kantooruren)	808.000	808.000	808.000 regelen binnen kaders DVO SB-Toezicht	808.000 regelen binnen kaders DVO SB-Toezicht	geen	geen			Hand
21	SB	Coördinerend gebieds-opzichter Schoon en Handhaving	20.000	30.000	20.000 Onderdeel budget maatregel 4 Reservering SBC (motie wildplakken)	30.000 Onderdeel budget maatregel 4 Reservering SBC (motie wildplakken)	geen	geen			Hand
22	SB, PD en TOE	Handhaving beleid bedrijfs-afval-containers op straat	20.000	20.000	20.000 regelen binnen kaders DVO SB-Toezicht	20.000 regelen binnen kaders DVO SB-Toezicht	geen	geen			Hand

Nummer	Uitvoerende sector of afdeling	Maatregel	Totale kosten (Huidige dekking + Extra)		Huidige dekking		Extra (Claim kadernota)		Op orde	Gedrag	Hand
			2008	2009	2008	2009	2009				
							Structureel	Eenmalig			
23	SB	Verbeteren administratief bestuurs-rechtelijke handhaving motie 10a: schade verhalen	20.000	35.000	geen	geen	35.000 SB extra capaciteit	20.000 SB		Gedrag	Hand
24	MO	Aanhaken op sociale programma's (bijvoorbeeld Krachtwijken)	60.000	60.000	60.000 Onderbesteding GSB-middelen MO	geen	geen	60.000 MO	Op orde	Gedrag	Hand
25	MO	Het instellen van een Project-organisatie bestaande uit een projectleider en een assistent voor minimaal 3 dagen in de week	125.000	125.000	125.000 Onderbesteding GSB-middelen MO	geen	geen	125.000 MO	Op orde	Gedrag	Hand

Nummer	Uitvoerende sector of afdeling	Maatregel	Totale kosten (Huidige dekking + Extra)		Huidige dekking		Extra (Claim kadernota)		Op orde	Gedrag	Hand
			2008	2009	2008	2009	2009				
							Structureel	Eenmalig			
26	SSC/COM	Paraplu-campagne communicatie + ondersteunende communicatie + vandalisme-thermometer	115.000	115.000	115.000 Onderbesteding GSB-middelen 2007 MO	geen	geen	115.000 MO		Gedrag	
		Totaal	1.775.000	1.920.000	1.632.000	1.220.000	70.000	763.000	Op orde	Gedrag	Hand

Extra claim: € 833.000,--
 Waarvan eenmalig: € 763.000 (t.b.v. 2008 €133.000 en t.b.v. 2009 630.000) en structureel: € 70.000.

9 Communicatie

Voorgesteld wordt om een zogenaamde paraplucampagne op te stellen, waarin de verschillende thema's en speerpunten terugkomen. Als uitgangspunt voor de campagne is de focus gelegd op 'het eigen gedrag'. Dit geldt zowel voor de inwoners als voor de gemeentelijke sectoren en afdelingen. Inhoudend op de Postbus 51-campagne 'de maatschappij dat ben jij' en het motto van het Kabinet: 'samen werken, samen leven' spreken we de mensen aan met een positieve boodschap. Geen posters, maar gewoon inzetten voor middelen op de thema's en met name gericht op de gedragsbeïnvloeding. Tevens zal meer aandacht aan de nieuwere en modernere vormen die E-participatie biedt.

Onderdeel van de boodschap zijn:

- een 'gewoon doen contract' => een persoonlijk statement over wat je wilt en niet wilt / doet
- campagne in bladen => wekelijkse 'gewoon column' in Stem van Dordt
- wekelijks 'Gewoon Doen- journaal' op RTV Dordrecht
- uitgebreide acties waarin het parapluthema (doen) gekoppeld wordt aan lokale activiteiten door inschakelen van veel mensen (die gewoon doen!)

Er is een goede koppeling mogelijk met de introductie van nieuwe huisstijl van de gemeente.

In grote lijnen kan een campagnekalender worden opgesteld. Op dit moment van de conceptontwikkeling is een aantal voorbeelden opgenomen die nog uitgewerkt moeten worden en die vooral gericht zijn op de totale campagne. De haalbaarheid van iedere actie moet verder worden onderzocht. Daarnaast komt er ook een koppeling met de wijk van de maand.

Integrale, multimedia aanpak en uitstraling:

Door het campagnematige karakter is het mogelijk om brede aandacht voor de campagne te krijgen. Juist door inhaakinitiatieven (bijv. in de wijken, door andere partijen) kan het een breed gedrag en gevoel worden. In de verdere ontwikkeling kan de kreet 'gewoon doen' breed worden betrokken op jezelf: 30? Gewoon doen! Kiezen? Gewoon doen! Naleven? Gewoon doen!

De campagne zet aan tot actie en toont steeds in beeld voor en na. Het beeld van voor is zwart/wit (sepia) en negatief (bijv. kapot straatmeubilair, voorbijflitsende auto bij school, hufferig gedrag). De inzet is in kleur, positief en het normale gedrag.

10. Projectorganisatie

Dordtenaren worden in bepaalde buurten geconfronteerd met verloedering, vernielingen en overlast. Het voorkomen en tegengaan hiervan heeft hoge prioriteit. Om slagvaardig te kunnen handelen worden in 2008 een projectleider en een assistent aangesteld voor minimaal 3 dagen in de week. Ze vormen samen de kern van het coördinatiepunt tot de uitvoering van het actieplan Gewoon doen.

Instrumenten

- Overleg met externe actoren: burgers, politie welzijnswerk, gebiedsteams, bewonersorganisaties, particuliere woningeigenaren, woningcorporaties, projectontwikkelaars, scholen, stichting Nederland schoon, OM etc.
- Regie van communicatiecampagne
- Aanjagen en coördineren van voorgestelde maatregelen die door de verschillende sectoren worden uitgevoerd.
- Verzorgen voortgangsrapportages
- Organiseren van bijeenkomsten
- Aanhaken op sociale programma's (bijvoorbeeld Vogelaarwijken)

- Organiseren projecten voor bewustwording en gedragsbeïnvloeding van bewoners op buurtniveau
- Follow-up van succesvolle buurtprojecten (Lijnbaan schoon, Oud Krispijn Schoon, Leven en laten leven, Stadspolders een buurt om mooi te houden, Dordt aan zet, Iespakketten Troep & Rotzooi etc., schoonmaakacties scholen, Cleanteam BST binnenstad, afvalbakkenplan, ondergrondse containerisatie, minicontainers oud papier, binnenstadplan Stadsbeheer, onze buurt aan zet, Gevel tot gevel aanpak, Samen de buurt mooier maken (gevelbakken, bladkorven, adoptiegroen, schoonmaakacties etc.), afsluiten containers, inpandige containers, schoonmaakregeling graffiti binnenstad)
- Alle overige voorkomende werkzaamheden.

11 Evaluatie

Voortgangsrapportage + tussenevaluatie

Voorgesteld wordt om in het 1^e kwartaal van 2009 een voortgangsrapportage aan te bieden, zodat kan worden nagegaan welke maatregelen, op basis van nog op te stellen criteria, succesvol zijn verlopen en om deze via een claim in de kadernotaclaim 2010 te kunnen continueren.

Evaluatienota

Voorgesteld wordt om in het 4^e kwartaal van 2009 als evaluatiemethode een multicriteria-analyse (MCA) uit te voeren door de projectorganisatie voor het maatregelenplan 'Gewoon doen', waarin de resultaten van de monitor L&V 2009 en waarin de resultaten van de verschillende maatregelen zijn beschreven op basis van effectiviteit en doelmatigheid.

Bijlagen

- 1 Toelichting op de inleiding**
- 2 Toelichting op uitkomsten monitor L&V 2007**
- 3 Toelichting op actieplan kabinet**
- 4 Informatie CBS over verloedering in Nederland**
- 5 Overzicht bestaande en nog in ontwikkeling zijnde maatregelen**
- 6 Overzicht uit de veiligheidsmonitor 2007 van het Rijk**
- 7 Toelichting op hoofdstuk 7 aanpak, werkwijze en uitvoering**
- 8 Analyse verloedering op buurniveau
(monitor Leefbaarheid & Veiligheid 2007)**
- 9 Analyse score verloedering op buurniveau
(vergelijking tussen 2007 en 2005)**
- 10 Politiecijfers vernielingen**

Bijlage 1

Toelichting op de inleiding, hoofdstuk 2

In september 2007 kwam de monitor Leefbaarheid & Veiligheid 2007 uit. Naast positieve ontwikkelingen viel op dat de waardering voor 'verloedering' en 'verkeersoverlast' meer dan wenselijk was gedaald. Daarom zegde wethouder Lagendijk de commissie Leefbaarheid en Veiligheid de afgelopen maanden namens het college het volgende toe:

Eerder in de adviescommissievergadering van 27 november:

"Er zit één breed thema in de uitslag van de monitor en dat is de verbinding tussen hondenpoep, vuil op straat, verkeer en overlast. Dat heeft alles te maken met het gedrag van de burger in de openbare ruimte. In de afgelopen jaren is altijd wel ergens in de stad een project gedaan op al die onderwerpen, dat is geslaagd; het probleem is alleen de continuïteit. In het komende jaar zal het thema 'gedrag van buurtbewoners in de openbare ruimte' veel aandacht krijgen.

Er wordt momenteel geïnventariseerd welke acties succes hebben gehad bij de aanpak van de verschillende verloederingsthema's. Dat wordt bij elkaar gepakt in een "Stedelijk actieplan tegen verloedering. Er komt actie op 3 niveaus: technisch (meer afvalbakken, drempels), gedragsbeïnvloeding (wat is acceptabel) en toezicht en handhaving (hoe beter de eerste twee zijn geregeld, hoe makkelijker je streng kunt optreden). Dit komt in het eerste kwartaal van volgend jaar." Wethouder Lagendijk vervolgt met de mededelingen "dat er al veel gebeurt, maar op een aantal plekken is dat te weinig effectief gebleken. Daar wordt een plus bovenop gezet."

De heer Tasgin vraagt bij interruptie over welke successen de wethouder dan spreekt? Wethouder Lagendijk roept in herinnering "dat op de Lijnbaan in het verleden een actie is geweest om dumpvuil naast de containers te bestrijden. De aanpak was efficiënter ophalen, de burgers informeren en strenger handhaven. Dat had succes en dat moet weer opgepakt worden. Het is vaak een kwestie van prioriteiten en capaciteit. Dat is eigenlijk meteen een antwoord op de quick win."

En tijdens de afgelopen bijeenkomst commissie. Leefbaarheid etc. in januari 2008:

"De resterende vragen die niet aan bod konden komen, kunnen op suggestie van de voorzitter worden gesteld op het moment dat het door de wethouder voor het eind van het 1e kwartaal 2008 aangekondigde actieplan verloedering in de adviescommissie wordt besproken. Hij zal daarin twee keuzevarianten voorleggen; de tweede betreft intensivering van maatregelen en zal extra geld kosten, dat de raad beschikbaar kan stellen c.q. bij de Kadernota 2009 kan reserveren."

Nota bene: Wethouder Lagendijk informeert zelf de raad einde maart aan de hand van de informatie die wij hem op dat moment ter hand stellen. Verder stemt hij zelf af met de andere collegeleden in een speciale strategische bijeenkomst.

Bijlage 2

Toelichting op uitkomsten monitor L&V 2007, hoofdstuk 4: argument 1.1

Hieronder volgt een toelichting uit de monitor Leefbaarheid en Veiligheid in Dordrecht 2007 om een beeld te krijgen van de mate van ervaren overlast en verloedering in Dordrecht.

Problematiek in cijfers

De mate van verloedering in een buurt is gemeten aan de hand van 4 thema's (bekladding, vernieling, rommel op straat en hondenpoep) die aan bewoners zijn voorgelegd. De bewoners is gevraagd aan te geven of dergelijke voorvallen en misdrijven naar hun idee vaak, soms of (bijna) nooit in hun buurt voorkomen. Op basis van bovenstaande voorvallen is een indicator samengesteld waarop een score mogelijk is tussen 0 (komt nooit voor) en 10 (komt heel vaak voor). Hoe hoger de score, des te meer verloedering de bewoners ervaren.

Met een gemiddelde score van 5,2 in 2007 ervaren de Dordtenaren meer verloedering in de buurt dan in 2005 (4,9) en 2003 (eveneens 4,9). De score van verloedering ligt nu weer op hetzelfde niveau als in 2001 (5,2).

De mate van ervaren verloedering komt in alle drie de stadsdelen overeen met het gemiddelde voor Dordrecht. Op wijkniveau is te zien dat de bewoners van de Binnenstad (5,9) duidelijk de meeste verloedering ervaren, gevolgd door Sterrenburg en Stadspolders. De minste verloedering ervaren de bewoners van Crabbehof/Zuidhoven en Dubbeldam.

Ten opzichte van 2005 is de verloedering in 5 wijken duidelijk toegenomen:

- Binnenstad
- Wielwijk
- Crabbehof/Zuidhoven
- Sterrenburg
- Stadspolders

In Oud-Krispijn en Nieuw-Krispijn is de ervaren verloedering afgenomen ten opzichte van 2005.

Ook de mate van verkeersoverlast is gemeten aan de hand van 3 thema's (geluidsoverlast, parkeeroverlast en stankoverlast).

De gemiddelde score op de indicator verkeersoverlast is 3,6. We zien vanaf 1997 een geleidelijk stijgende lijn die duidt op een geleidelijke toename van ervaren verkeersoverlast. Vergeleken met 2001 (3,4), 2003 (3,5) en 2005 (3,4) is het verschil beperkt, maar vergeleken met 1999 (3,2) en 1997 (3,0) ervaren de Dordtenaren duidelijk meer overlast van verkeer.

Op wijkniveau ervaren de bewoners in de Noordflank de meest verkeersoverlast (5,0). Ook in de Binnenstad (4,5) en Oud-Krispijn (4,1) scoort de verkeersoverlast duidelijk hoger dan gemiddeld. Wijken die gunstiger scores dan gemiddeld zijn Dubbeldam (2,5), Staart (2,9), Wielwijk (3,1) en Crabbehof/Zuidhoven (3,1). In Oud-Krispijn en Stadspolders is de ervaren verkeersoverlast sinds 2005 duidelijk toegenomen. De bewoners van Dubbeldam ervaren minder last van het verkeer dan in 2005.

In het Meerjarenbeleidsprogramma (MJP) voor 2009 is de streefwaarde voor verloedering opgenomen met een 4,9 en de streefwaarde voor verkeersoverlast met een 3,4.

Bijlage 3

Toelichting op actieplan kabinet, hoofdstuk 4: argument 1.2

Het kabinet gaat gemeenten en lokale organisaties ondersteunen bij het tegengaan van overlast en verloedering. Vooral het effectief aanpakken van overlast door jongeren, uitgaansoverlast, en overlast en verloedering van de woon- en leefomgeving vraagt om aanvullende maatregelen. Het kabinet wil de burgemeesters de bevoegdheid geven om in het uiterste geval instellingen te kunnen dwingen om mee te werken aan een oplossing en gezinnen die overlast veroorzaken uit huis te plaatsen. Het kabinet komt op korte termijn met voorstellen. Daarnaast moeten gemeenten en de betrokken instanties beter gaan samenwerken, zoals dat bijvoorbeeld gebeurt bij de Veiligheidshuizen.

Dit staat in het Actieplan overlast en verloedering waarmee de ministerraad heeft ingestemd op voorstel van de ministers Ter Horst van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Hirsch Ballin van Justitie, Rouvoet voor Jeugd en Gezin, en Vogelaar voor Wonen, Wijken en Integratie. Het Actieplan levert een bijdrage aan het kabinetsdoel om de criminaliteit en overlast ten opzichte van 2002 met 25 procent te verminderen in 2010. Overlast en verloedering zijn de afgelopen jaren al met 8 procent gedaald en mensen voelen zich ook veiliger dan in 2002. De overige 17 procent zal onder meer met het Actieplan overlast en verloedering gerealiseerd worden. Preventie, bestuurlijke en strafrechtelijke handhaving en nazorg zijn hierbij sleutelwoorden.

Het kabinetsplan richt zich vooral op die vormen van overlast en verloedering waarvan is gebleken dat er nog aanvullende maatregelen nodig zijn. Dit zijn:

- Overlast door jongeren;
- Uitgaansoverlast;
- Overlast in de woon- en leefomgeving;
- Verloedering van de fysieke woon- en leefomgeving.

Het terugbrengen van overlast en verloedering vereist een multidisciplinaire, persoonsgerichte aanpak met een regierol voor gemeenten. Op gemeentelijk niveau zit immers de meeste kennis van de problematiek en de kracht om de zaken gezamenlijk aan te pakken. Het actieplan introduceert nieuwe initiatieven en bundelt de bestaande initiatieven om effectiever op te treden. De problemen bij de vier grootste gemeenten worden met voorrang aangepakt. Voor de vier genoemde categorieën overlast en verloedering stellen de bewindspersonen concrete maatregelen, pilots en onderzoeken voor.

De problematiek met jongeren is weliswaar van alle tijden, maar verdient extra aandacht door recente incidenten in bijvoorbeeld Kanaleneiland (Utrecht) en Slotervaart (Amsterdam). Bij de aanpak van overlast door (risico)jongeren is het vooral belangrijk om de negatieve groepsverbanden te doorbreken. Ernstige overlastgevers zullen binnenkort sneller en effectiever aangepakt kunnen worden door een gebiedsverbod. Het wetsvoorstel 'Maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast' zal dit mogelijk maken. In de wet op de Jeugdzorg wordt opgenomen dat het college van burgemeester en wethouders gaat aangeven wie zorg moet dragen voor de oplossing als snelle, adequate zorg niet tot stand komt. De regierol voor het college wordt hiermee versterkt. In aansluiting op die voornemens van de minister voor Jeugd en gezin ziet het kabinet het nut in van de bevoegdheid voor de burgemeester om in het uiterste geval instellingen te kunnen dwingen mee te werken aan een oplossing evenals een bevoegdheid om gezinnen die overlast veroorzaken als geheel gezin in het belang van de openbare orde uit huis en daarmee uit de wijk te plaatsen. Daarnaast levert het rijk een bijdrage door campussen in te voeren voor moeilijke jongeren, die geen uitzicht hebben op werk of scholing

De aanpak van uitgaansoverlast bestaat onder meer uit het bestrijden van de negatieve gevolgen van alcohol. De maatregelen zoals aangekondigd in de Hoofdlijnenbrief Alcoholbeleid van 20 november 2007 spelen hierop in. Voorbeelden uit die brief zijn het overhevelen van het toezicht

naar gemeenten en het aan banden leggen van de feesten in hokken en keten.

De derde vorm van overlast waarop het actieplan betrekking heeft, de overlast in de woon- of leefomgeving, wordt vooral veroorzaakt door botsende levensstijlen van burens. De aanpak van illegale bewoning en de opvang van dak- en thuislozen zijn voorbeelden om deze vorm van overlast te bestrijden. Sommige gemeenten pakken extreme woonoverlast binnen de bestaande mogelijkheden op innovatieve wijze aan. Een inventarisatie van succesvolle methoden en een publicatie van de 'best practices' zal andere gemeenten in staat stellen om beter in te grijpen bij extreme woonoverlast.

Ten slotte wordt de verloedering van de woon- en leefomgeving van burgers tegengegaan. Door de introductie van de bestuurlijke boete zullen gemeenten onrechtmatige bewoning beter aan kunnen pakken. Ook is er een wetsvoorstel in voorbereiding waardoor gemeenten en ondernemers kunnen gaan experimenteren met het aantrekkelijker en veiliger maken van bedrijvenlocaties.

Bij alle vier de vormen van overlast en verloedering is het belangrijk dat gemeenten en alle betrokken instanties beter met elkaar gaan samenwerken. De regierol van gemeenten wordt in 2008 in de wet vastgelegd. Daarnaast is de aanpak van de vier soorten van overlast en verloedering gebaat bij het vergroten van het respect voor elkaar en de omgeving. Dit jaar starten er projecten op scholen en in buurten om te komen tot gedragscodes en bemiddeling. In een aantal gemeenten wordt ook van mei tot oktober 2008 pilots uitgevoerd met Burgernet. Hierbij worden burgers beter geïnformeerd over de veiligheid in hun wijk en kunnen zij worden betrokken bij de opsporing- en handhavingactiviteiten van de politie. Tot slot worden ook de knelpunten in de informatie-uitwisseling tussen partijen aangepakt.

Het maatregelenplan 'Gewoon doen' is voornamelijk ondersteunend aan en aanvullend op:

Spoor I: versterking instrumentarium op het gebied van de aanpak verloedering van de fysieke woon- en leefomgeving

In het kader van Spoor I heeft het kabinet een subsidieregeling aanpak zwerfafval ingesteld. Het kabinet stelt 16,4 miljoen euro beschikbaar om zwerfafval tegen te gaan. Gemeenten kunnen subsidie krijgen om beleid te maken. Ook is er geld voor organisaties die zwerfafval op een innovatieve manier aanpakken. Onder deze organisaties kunnen bijvoorbeeld ook wijkverenigingen vallen. De subsidieregeling loopt vanaf 2007 tot en met 2009. We hebben inmiddels een project lopen en willen in de 3^e tranche in het kader van dit actieplan opnieuw een subsidieverzoek in te dienen, waarmee bewoners nauw betrokken worden bij het schoonhouden van de eigen buurt.

Bijlage 4

Informatie CBS over Verloedering in Nederland Toelichting op hoofdstuk 4: argument 1.3

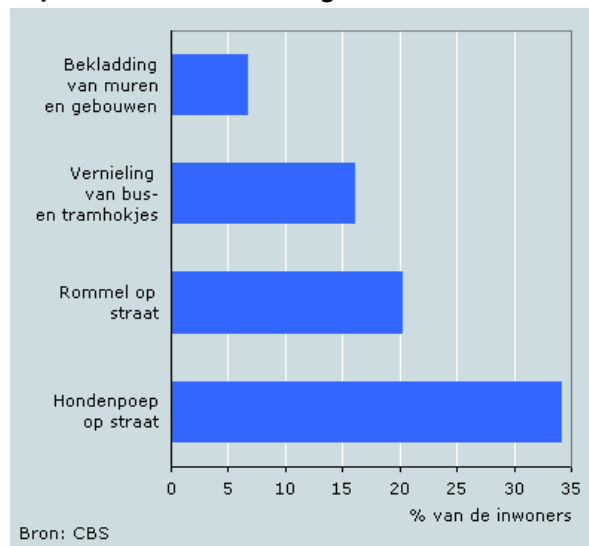
Half Nederland vindt dat zijn woonbuurt verloedert
CBS - 26 MAART 2008

Hondenpoep, rommel op straat, vernieling van bus- en tramhokjes, bekladding van muren en gebouwen: in 2007 gaf de helft van de bevolking aan dat ze het afgelopen jaar van ten minste één van deze zaken vaak hinder hebben gehad. Stadsbewoners, in het bijzonder bewoners van aandachtswijken, ondervinden de meeste overlast.

Hondenpoep grootste probleem

Ruim een derde van de Nederlandse bevolking zegt overlast te hebben van hondenpoep op straat. Rommel op straat is voor 20 procent een probleem, 16 procent heeft last van vernieling van bus- en tramhokjes.

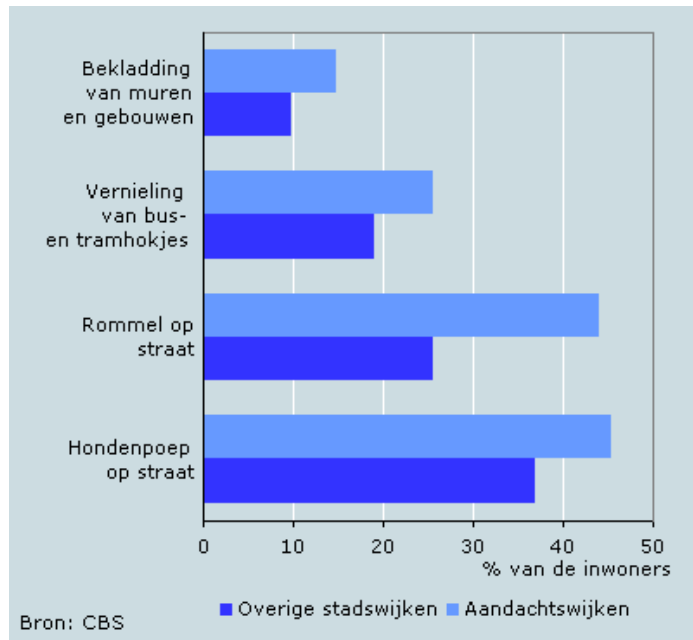
Aspecten van verloedering

Meeste overlast in de stad

Stedelingen hebben meer te maken met [verloedering](#) van hun woonbuurt dan dorpelingen. In de zeer sterk [stedelijke gemeenten](#) ervaart 61 procent van de bevolking overlast, in de stedelijke gemeenten is dat 54 procent. Op het platteland is dit percentage 43 procent. Bewoners van [aandachtswijken](#) ervaren de meeste overlast.

Verloedering in de stad naar wijk

Verloedering het sterkst in de aandachtswijken

Alle vormen van verloedering komen in de aandachtswijken vaker voor dan in de andere stadswijken. Het blijkt dat 71 procent van de bewoners uit aandachtswijken vaak hinder van verloedering heeft, tegen 55 procent van de bewoners uit de andere stadswijken. Opmerkelijk is het verschil bij 'rommel op straat'. In de aandachtswijken komt deze vorm van overlast bijna twee keer zo vaak voor als elders in de stad.

Leanne Houben

Bron: [Verloedering van de eigen woonbuurt, 2007](#)

Bijlage 5

Overzicht van bestaand beleid en maatregelen

Stadsbeheer

- Lespakket Troep en Rotzooi
- Schoonmaakacties scholen
- Cleanteam BST binnenstad
- Afvalbakkenplan
- Ondergrondse contenerisatie
- Minicontainers oud papier
- Binnenstadplan Stadsbeheer
- Samen de buurt mooier maken
- Schoonmaakregeling graffiti Binnenstad
- Bij melding van vernielingen in de openbare ruimte, hetzij via eigen inspecties, wijkschouwrondes met bewoners of via de wijklijn, worden deze zo snel mogelijk verholpen. De termijn is afhankelijk van het type vernieling. Het herstel van lichtmasten heeft een langere termijn, dan bijvoorbeeld het verwijderen van graffiti of het repareren van een speelvoorziening. Urgente zaken (in verband met de veiligheid) worden zo spoedig mogelijk verholpen.
- De gemeente heeft meerjaren overeenkomst beheer en onderhoud met de eigenaar en exploitant van de Abri's. De schademeldingen voor de Abri's dienen door de exploitant binnen 48 uur te worden hersteld.
- Als een dader van de vernielingen bekend is, dan wordt door de gemeente een aansprakelijkstelling verzonden. Als een aansprakelijkstelling niet wordt betaald, dan wordt de zaak overgedragen aan Juridische Zaken voor verdere afhandeling van de zaak.
- Om schade door vandalisme/vernielingen te voorkomen wordt preventief gewerkt. Voorbeelden zijn, vandalismebestendige speeltoestellen en straatmeubilair.
- Als zaken frequent worden vernield, wordt de afdeling Toezicht gevraagd een extra toezicht te houden (specifiek toezicht hotspots).
- de graffiti-aanpak in de openbare ruimte en de schoonmaakregeling voor de Binnenstad (bijlage 4).

Sector Maatschappelijke Ontwikkeling

- Preventief Jeugdbeleid gericht op tegengaan alcoholmisbruik door jongeren
- Beke aanpak (aanpak overlast hangjongeren)

Afdeling Toezicht

- De stadswachten van de afdeling Toezicht houden van maandag t/m vrijdag van 08.30 uur tot 22.00 en op zaterdag tot 17.00 uur regulier en specifiek toezicht (hotspots) in de wijken. Zij hebben ook een signalerende taak naar de wijklijn ten aanzien van gepleegde vernielingen. Tevens houden zij (zo mogelijk) personen aan die op heterdaad worden betrapt bij het vernielen van goederen in de openbare ruimte.
- Toezicht neemt tevens deel aan de jaarlijkse Abritour

Afdeling Openbare Orde en Veiligheid

- Regie aanpak overlast Oud en Nieuw. Ieder jaar neemt de werkgroep Oud- en Nieuw (bestaande uit vertegenwoordigers van gemeente, politie, brandweer en Netwerk) een aantal operationele maatregelen om de veiligheid tijdens de jaarwisseling te bevorderen en de overlast te beperken. Maatregelen variëren van het inzamelen van kerstbomen en vuurwerkafval, het preventief legen van glasbakken/vuilcontainers en het verwijderen van bouw/sloopafval tot het aanschrijven van scholen en woningcorporaties met de vraag leegstaande panden te beveiligen.

Bijlage 6

Verloedering van de eigen woonbuurt, 2007

Respondenten die vinden dat deze vorm van verloedering 'vaak' voorkomt in de eigen buurt:

	hondenpoep op straat	rommel op straat	vernieling van bus- en tramhokjes	bekladding van muren en gebouwen	tenminste één vorm van verloedering
<i>% bevolking van 15 jaar en ouder</i>					
Totaal	34,2	20,2	16,1	6,7	49,1
Stedelijkheid					
zeer sterk en sterk stedelijk	37,7	27,5	19,7	10,3	56,8
matig, weinig en niet stedelijk	31,3	14,2	13,1	3,7	42,6
zeer sterk stedelijk	40,2	33,2	17,8	13,5	60,6
sterk stedelijk	36,1	23,6	21,0	8,2	54,2
matig stedelijk	34,9	17,9	15,7	5,4	47,5
weinig stedelijk	29,7	13,4	12,6	3,2	41,1
niet stedelijk	27,9	9,1	9,5	1,7	36,4
Stedelijkheid en wel/niet aandachtswijken					
zeer sterk en sterk stedelijk, aandachtswijk	45,3	44,1	25,5	14,9	70,8
zeer sterk en sterk stedelijk, niet aandachtswijk	36,9	25,5	19,1	9,8	55,2
zeer sterk stedelijk, aandachtswijk	45,1	45,7	25,7	15,4	71,7
sterk stedelijk, aandachtswijk	46,4	35,9	24,4	11,9	66,0
zeer sterk stedelijk, niet aandachtswijk	38,8	29,7	15,6	13,0	57,6
sterk stedelijk, niet aandachtswijk	35,8	23,3	21,0	8,1	53,9

Bron: Veiligheidsmonitor Rijk 2007

Bijlage 7

Toelichting op hoofdstuk 7 aanpak, werkwijze en uitvoering

1 Fysieke leefomgeving op orde

Als we inwoners willen aanspreken op hun gedrag en actiever willen gaan handhaven, dan moeten we er wel voor zorgen dat de fysieke leefomgeving op orde is. Via het reguliere werk van Stadsbeheer wordt er voor gezorgd dat de openbare ruimte schoon, heel en veilig blijft. Burgers kunnen gebreken en nieuwe wensen in de openbare ruimte melden via de wijklijn. De gebreken worden over het algemeen binnen de afgesproken normtijd hersteld. Nieuwe wensen (bijvoorbeeld afvalbak, bank, speelvoorziening etc.) worden beoordeeld aan de hand van een aantal specifieke criteria en vervolgens al dan niet gehonoreerd. De aanvrager krijgt binnen de met hem of haar afgesproken termijn antwoord op zijn verzoek. Op dit moment vinden er al een heleboel succesvolle projecten plaats. Denk hierbij bijvoorbeeld aan buurtprojecten (Lijnbaan schoon, Oud Krispijn Schoon, Leven en laten leven, Stadspolders een buurt om mooi te houden, Dordt aan zet, lespakketten Troep & Rotzooi etc.), schoonmaakacties scholen, Cleanteam BST binnenstad, afvalbakkenplan, ondergrondse containerisatie, minicontainers oud papier, binnenstadplan Stadsbeheer, onze buurt aan zet, Gevel tot gevel aanpak, Samen de buurt mooier maken (gevelbakken, bladkorven, adoptiegroen, schoonmaakacties etc.), afsluiten containers, inpandige containers, schoonmaakregeling graffiti binnenstad)

Toch zijn er nog wel verbeteringen in de effectiviteit van de huidige maatregelen en reinigingsinzet mogelijk. Deze extra maatregelen, die heel buurtspecifiek kunnen worden toegepast, worden hieronder vermeld. Veel van de ergernissen zijn terug te voeren op vervuiling die door de reguliere reinigingsinzet niet bestreden wordt. Een oorzaak is de vervuiling die bij particuliere eigendommen ontstaat (bijvoorbeeld graffiti, wildplakken) waardoor de mogelijkheden voor de gemeente om dit te verbeteren beperkt zijn. Bovendien is de vervuiling in veel gevallen direct gerelateerd aan menselijk gedrag.

Vernielingen

Elke gemeente, ook Dordrecht, heeft te maken met vandalisme. Het gaat dan vooral om vernielingen in de openbare ruimte, een gesloopt bushokje, een kapotte prullenbak, graffiti, stukgegooide straatverlichting etc en schade aan schoolgebouwen. In het Integraal Veiligheidsprogramma (VP 2 2006-2010) is de aanpak van vernielingen een van de speerpunten binnen het thema overlast.

Vandalisme is het opzettelijk vernielen van andermans bezit (publiek en particulier), zonder dat de dader daar zelf materieel voordeel aan behaalt. De daders zijn meestal jongeren tussen de 10 en 25 jaar uit alle lagen van de bevolking (bijlage 1). Jongeren doen dit bijna altijd in groepsverband en vaak is er sprake van alcoholmisbruik. Deze vorm van vandalisme leidt tot overlast en verloedering en zorgt ook nog eens voor de nodige kosten vanwege de herstelwerkzaamheden.

Recente aangiftecijfers van de politie (bijlage 2) bevestigen dat de aanpak van vernielingen blijvend aandacht moet krijgen van alle betrokken partijen.

Daarnaast laten de uitkomsten van de monitor Leefbaarheid en Veiligheid 2007 zien dat bewoners vooral de toenemende verloedering van de stad als groot probleem ervaren.

Natuurlijk is verloedering breder dan alleen vernielingen, het gaat ook om zaken als rommel op straat, hondenpoep en zwerfvuil. Vernielingen in de openbare ruimte dragen echter ook bij aan het gevoel van verloedering dat bewoners ervaren.

De wethouder wijkgericht werken heeft de gemeenteraad toegezegd verloedering als thema met voorrang aan te willen pakken. De hieronder genoemde acties tegen vernielingen ondersteunen deze aanpak en dragen bij aan de doelstellingen in het IVP 2 en het MJP.

Waar hebben we het over

Volgens de aangiftecijfers van de politie blijft de vernieling van bushokjes (Abri's) graffiti en de vernielingen aan openbare gebouwen (scholen) en rond speelplekken de meeste aandacht vragen.

Dit wordt bevestigd door de schade die de gemeente in 2007 registreerde: bijna € 500.000,-- -- schade aan straatmeubilair, speelvoorzieningen, openbare gebouwen en lichtmasten. De schade aan Abri's (CBS Outdoor is eigenaar en exploitant van de Abri's) ad € 136.000,-- komt hier nog bovenop.

Wat gaan we er aan doen

De gemeente Dordrecht en de overige betrokken partijen doen al veel om vandalisme te voorkomen en schade door vernielingen te beperken en of snel te herstellen. In bijlage 2 een overzicht van bestaande en/of in ontwikkeling zijnde acties op dit gebied.

De nu voorgestelde extra acties zullen gericht zijn op:

- het centraal (binnen de betrokken sectoren en/of bedrijven Stadsbeheer, Maatschappelijke Ontwikkeling en het Grondbedrijf) registreren van schade door vernielingen in de openbare ruimte,
- het waar mogelijk en in samenwerking met politie, openbaar ministerie en Halt verhalen van schade aan gemeentelijke eigendommen op de daders
- het uitvoeren van acties gericht op gedragsbeïnvloeding van potentiële dader en hun directe omgeving.

Doel van de aanpak is een duidelijk signaal afgeven aan alle inwoners van Dordrecht dat de gemeente Dordrecht "het niet meer pikt".

Vooruitlopend op de genoemde acties is eind vorig jaar al een gezamenlijke en doorlopende campagne gestart van gemeente, politie en Stichting Meld Misdaad Anoniem gericht op het tegengaan van vernielingen van Abri's. Bewoners kunnen hun signalen over mogelijke daders anoniem melden bij deze Stichting.

Verhaal van vandalismeschade door de gemeente

Het herstel van schade, als gevolg van vernieling of vandalistisch gedrag, kost de gemeente en dus de gemeenschap jaarlijks heel veel geld. De gemeente Dordrecht heeft op dit moment geen compleet beeld van de geleden schade door vernielingen. De schade wordt op diverse wijzen en plekken binnen de gemeente geregistreerd en betreft niet alleen zaken die bij de gemeente in beheer zijn, maar ook die van derden, zoals de abri's, reclameborden, afvalvoorzieningen, enz. De gemeente is op dit moment (meestal) niet in staat de schade te verhalen op de dader(s). Hiervoor zijn verschillende oorzaken aan te wijzen.

- De gemeente boekt de schade van vernieling en vandalisme vaak weg op het reguliere onderhoudsbudget, waardoor deze kosten veelal niet of moeilijk terug te vinden zijn.
- Gemeentelijke sectoren/afdelingen die met vandalismeschade te maken krijgen werken vaak langs elkaar heen; een vast aanspreekpunt en centrale coördinatie ontbreekt.
- Onbekendheid met de verschillende processen is regelmatig oorzaak van het mislukken van een in gang gezette procedure tegen een dader of daders.

Er zijn twee belangrijke redenen voor de gemeente om bij vernieling aan gemeentelijke eigendommen, consequent tot verhaal van schade op de dader(s) over te gaan:

- Het gaat om gemeenschapsgeld, waarmee zuinig en doelmatig moet worden omgesprongen.
- Ten tweede is het verhalen van schade heel zichtbaar en zal dus bijdragen aan het stellen van een duidelijke norm.
- Draagt bij aan het vertrouwen in de overheid.

Vooraf maatschappelijk gezien verdient het aanbeveling dat naast de strafrechtelijke aanpak door politie en justitie, de gemeente actiever laat zien dat zij zich laat gelden naar de daders van vernieling. Dit sluit ook aan op de vraag van de Veiligheidsassociatie Zuid-Holland Zuid (regionaal veiligheidsplatform van gemeenten, politie en om) om het schadeverhaal in alle gemeenten in de regio eenduidig af te handelen.

2 Gedragsbeïnvloeding

Kennis is de eerste bouwsteen voor gedragsbeïnvloeding. Door te 'weten' hoe het kan is de eerste stap gezet naar verandering. Vaardigheden maken de stap van weten naar kunnen. Het

daadwerkelijk in de vingers krijgen van (nieuwe) gedrag. De attitude (of houding / instelling) is vaak bepalend voor het wel of niet zichtbaar worden van gedragsbeïnvloeding in de praktijk. Het bepaalt of nieuwe kennis en nieuwe vaardigheden ook daadwerkelijk worden ingezet in bestaande of nieuwe situaties. Waarden zijn de onderliggende laag die de basis vormen voor de attitudes van mensen. Waarden zijn strikt persoonlijk en sterk verankerd in de individuele deelnemers. Door te weten wat voor de deelnemer persoonlijk werkelijk belangrijk is, kan er met meer betekenis, zingeving én bezieling gewerkt en geleefd worden. Gedragsbeïnvloeding is moeilijk te bereiken en kost veel inspanning, maar is wel belangrijk bij projecten die gericht zijn op bewonersparticipatie en bewustwording.

Verkeersoverlast

Om de slechte scores op het onderwerp "verkeersoverlast" uit de leefbaarheidsmonitor positief te kunnen beïnvloeden is het allereerst nodig om de oorzaken van de slechte score te achterhalen.

Leefbaarheidsmonitor – Verkeersoverlast (scores ver boven Dordts gemiddelde)				
Buurt	Score	Geluidsoverlast	Parkeeroverlast	Stankoverlast
<i>Dordrecht</i>	3,6	21%	28%	10%
Binnenstad –Middengebied	6,0	44%	35%	26%
Noordflank – Bleijenhoek	5,5	38%	49%	16%
Noordflank – Park Merwestein	5,9	47%	35%	35%
Noordflank – Kasperspad	5,3	47%	36%	14%
Wielwijk – Zeehavenlaan eo	5,1	29%	39%	25%

In de bovenstaande tabel staan de buurten die "ver boven gemiddeld" scoren op het thema Verkeersoverlast. Vervolgens staat in de tabel vetgedrukt welke oorzaken "ver boven het gemiddelde" scoren. Op basis van dit overzicht wordt bepaald welk probleem in welke wijk aangepakt zal moeten worden om een betere score in de leefbaarheidmonitor te krijgen.

Geluidsoverlast

In de wijken Middengebied (Binnenstad), Park Merwestein (Noordflank) en Kasperspad (Noordflank) draagt geluidsoverlast door verkeer voor een groot deel bij aan een hoge score op het thema verkeersoverlast. De exacte oorzaak is niet bekend, maar verwacht wordt dat de geluidsoverlast veroorzaakt wordt door hard optrekken, hard rijden, sportuitlaten en harde muziek. Dit komt neer op a-sociaal en "hufter" gedrag.

Naast de huidige verkeersplannen met fysieke maatregelen zijn dus gedragsmaatregelen nodig.

Parkeeroverlast

In de Blijenhoek (Noordflank) zorgt parkeeroverlast voor een hoge score op verkeersoverlast. Dit gebied valt binnen het gebied waar betaald parkeren geldt. Mogelijke oorzaak is een tekort aan parkeerplaatsen, mede veroorzaakt door een hoog aantal bezoekers en/of overloop vanuit andere delen van het gereguleerde gebied. Bij Stadsontwikkeling zijn deze klachten niet bekend, in ieder geval niet ten opzichte van andere delen van het gereguleerde gebied. De slechte score kan dus moeilijk verklaard worden. Waarom hier niet Emmastraat, bloemenbuurt, Sterrenburg III en Stadspolders genoemd? Hebben tevens vergelijkende hoge score.

Stankoverlast

Het Middengebied (Binnenstad), Park Merwestein (Noordflank) en de omgeving van de Zeehavenlaan (Wielwijk) heeft een bovengemiddelde score op stankoverlast door verkeer. Het Middengebied in de Binnenstad bestaat onder andere uit het pollergebied, oftewel het autoluwe gebied. Stankoverlast kan veroorzaakt worden door expeditieverkeer of door parkerend verkeer aan de randen van het gebied (parkeergarages). Het is bekend dat verkeer dat zeer langzaam rijdt (dus expeditieverkeer en parkerend verkeer) voor een hogere concentratie benzeen in de lucht zorgen.

Park Merwestein in de Noordflank grenst aan een drukke verkeersader en een druk verkeersplein (Oranjelaan/Sumatraplein). Het stoppen en optrekken op het verkeersplein kan de stankoverlast veroorzaken.

Bij de Zeehavenlaan kan dit worden veroorzaakt door de A16.

Mogelijkheden

Vooraf de oorzaken van de geluidsoverlast kunnen met gedragsbeïnvloeding worden beperkt. Bij het te hard rijden en snel optrekken kan de **mobiele snelheidsmeter** een middel zijn om bewustwording bij de weggebruiker te kweken. Dit apparaat kan direct ingezet worden op plaatsen waar overlast bekend is. Verder zal er een campagne opgestart moeten worden waarbij op gedrag gestuurd wordt. Gedacht kan worden aan een **gedragscampagne** door communicatie, educatie en extra handhaving te combineren. Dit moet nog verder ontwikkeld en overlegd worden met o.a. Politie, Toezicht en Communicatie.

De stankoverlast kan moeilijk worden beperkt met gedragsbeïnvloeding of andere vormen van maatregelen. De ervaren overlast is een negatief bijverschijnsel van een economisch bloeiende binnenstad

De parkeeroverlast is moeilijk te beperken omdat het om reeds gereguleerd gebied gaat. Uit parkeerdrukmetingen blijkt de specifieke overlast overigens niet. Het is dus niet duidelijk waarom juist de Blijenhoek slecht scoort op parkeeroverlast. En dus ook niet duidelijk hoe de score kan worden verbeterd. Voorgesteld wordt om op deze overlast in te zetten op acceptatie. Met andere woorden: een kleinschalige communicatiecampagne waarin uitgelegd wordt dat een hoge parkeerdruk in een gereguleerd gebied onvermijdelijk is. De hoge parkeerdruk zelf kan namelijk niet aangepakt worden.

3 Handhaving

In navolging van een aantal andere gemeenten gaat de afdeling Toezicht vorm geven aan een zogeheten interventieteam. Dit is een team van toezichthouders die gericht worden ingezet op knelpunten in wijken. De samenstelling van zo'n team is multidisciplinair; het is in staat om zowel op (leef)milieu als verkeersknelpunten in te spelen. Het zijn in principe BOA's die op het brede vlak van de APV, milieu en verkeer kunnen handhaven als het nodig is.

De aanpak van verloedering in Dordrecht valt gunstig samen met het voornemen om met een interventieteam te starten. Immers er ontstaat een helder beeld van de problematiek en de gewenste inzet op wijkniveau.

Veelal komen verschillende problemen in een wijk tegelijkertijd voor. Bij de inzet van een interventieteam is de bedoeling dat het geheel wordt aangepakt op basis van een helder plan waarover vooraf en tijdens de rit duidelijk gecommuniceerd wordt naar de burgers. Het effect van de inzet van een interventieteam moet zichtbaar en merkbaar zijn; rommel moet verdwijnen, vernieling moet verminderen en verkeersgedrag moet veranderen. Kortom de leefbaarheid moet merkbaar verbeteren.

Een interventieteam van Toezicht zal nauw samenwerken met de partners in de wijk, zoals wijkmanagement, stadsbeheer, reinigingsdienst en politie.

In die samenwerking worden ook resultaten gevolgd en geëvalueerd.

Pilot

De vorming van een interventieteam is een onderdeel van de ontwikkeling die Toezicht als afdeling de komende tijd gaat doormaken. De strikte scheiding tussen de disciplines Stadswacht, Milieucontrole en Parkeercontrole zal gaan verdwijnen.

Een voortvarende aanpak van de leefbaarheid vormt reden om op korte termijn vorm te geven aan een pilot met een te vormen interventieteam. Deze pilot kan enerzijds laten zien welke waarde zo'n team kan hebben voor de verbetering van de leefbaarheid. Anderzijds willen we het graag gebruiken als de motor van de gewenste verandering binnen Toezicht.

Uitstraling

In andere gemeenten is bij de introductie van interventieteams ook gekozen voor een andere uitstraling van Toezicht. Zo wordt in Nijmegen gewerkt met bike-teams. Deze teams dragen, zoals de politie-bikers, een sportievere, vlottere outfit die is toegesneden op het werk en de wijze van vervoeren.

Met het oog op het gewenste effect van een interventieteam is het gewenst om dit team ook herkenbaar te maken; zowel het uniform als de mountainbike horen daarbij.

Financiering

Primair gaat het om een verandering van werkwijze van de afdeling Toezicht, en niet om een uitbreiding van de capaciteit. Feit is wel dat een dergelijke ingrijpende verandering van werkwijze extra inzet en aandacht vraagt. Ook moet de afdeling de bestaande afspraken naar (interne) opdrachtgevers blijven waarmaken.

Procesmatige werkwijze

De afdeling Wijkgericht Werken van de sector MO gaf de gebiedsmanager Centrum, Jan Wind, de opdracht om te komen tot een actieplan.

Op 5 februari j.l. was de startbijeenkomst van de campagne tegen verloedering georganiseerd.

Tijdens deze bijeenkomst zijn de eisen voort het actieplan doorgenomen. Hieronder staan de eisen vermeld:

- Het komt in samenwerking met de sectoren/afdelingen MO, SB, SO-verkeer, OOV, Toezicht en Communicatie tot stand. Zonodig worden externe partners als Politie, Wooncorporaties, OM e.d. gevraagd om mee te doen.
- College en raad moeten kunnen kiezen uit een aanpak die geen extra geld kost en een aanpak die meer resultaat oplevert wanneer er meer middelen ter beschikking worden gesteld.
- Eerst moet de capaciteit op orde gebracht, dan inzetten op gedragsbeïnvloeding, uiteindelijk dient handhaving te worden ingezet. Deze drie opvolgende fasen moeten in de aanpak van elk thema herkenbaar zijn.
- Einde eerste kwartaal gaat een stand van zaken naar college en raad. Verder volgen we de procedure van de kadernota.
- De aanpak moet scoren in betere resultaten in de monitor Leefbaarheid en Veiligheid van 2009.
- De aanpak moet duurzaam zijn en zich in aanleg over meerdere jaren uitstrekken.

Tevens zijn tijdens deze bijeenkomst interdisciplinaire werkgroepen gevormd met betrekking tot de volgende thema's:

1. Verkeersoverlast,	onder leiding van Robert Kraak.
2. Graffiti en Hondenpoep,	onder leiding van Arianne de Ruiter.
3. Vuil op straat,	onder leiding van Pieter Fokkens.
4. Vernielingen aanabri's en telefooncellen,	onder leiding van Betty Wolt.

Deze werkgroepen hebben gebrainstormd over de aanpak van de verloederingsproblematiek.

Op basis van de uitkomsten van de monitor Leefbaarheid en Veiligheid in Dordrecht 2007 is per thema (overlast en verloedering) een nadere verdiepingslag per wijk en buurt gemaakt. Deze analyses treft u aan in bijlage 1 van dit plan. Vervolgens is in de werkgroepen geanalyseerd wat de vermoedelijke oorzaken zijn van de hoge scores in bepaalde buurten. (bijlage 2). Op basis daarvan is een concreet pakket aan maatregelen samengesteld dat naar verwachting in de buurten met een hoge score een extra positieve impuls zal opleveren. De belangrijkste constatering uit de werkgroepen zijn dat in het kader van dit actieplan 'extra' maatregelen zijn gewenst die binnen de huidige capaciteit van betreffende sectoren niet opgepakt kunnen worden. Daarnaast kan de afstemming met externe partijen verbeterd worden. Dit kan overwegend wel binnen de reguliere capaciteit worden uitgevoerd.

Het maatregelenplan rust op de volgende pijlers:

1. Voortzetting en uitbreiding van lopende projecten en maatregelen en succesvolle projecten uit het verleden
2. Nieuwe structuren en werkmethodes

Er zijn 3 interventiestappen te onderscheiden:

- Fysieke maatregelen
- Gedragsbeïnvloeding
- Handhaving

Daarnaast zijn er zeven inhoudelijke thema's te onderscheiden

1. Bekladding/graffiti	(verloedering)
2. Vernieling	(verloedering)
3. Rommel op straat	(verloedering)
4. hondenpoep	(verloedering)
5. stank	(verkeersoverlast)
6. parkeren	(verkeersoverlast)
7. geluid	(verkeersoverlast)

Vervolgens wordt voorgesteld om over dit geheel een projectorganisatie te organiseren die ondermeer de integralie strategie van de voorgestelde maatregelen waarborgt.

Tenslotte komt de communicatie, een zogenaamde paraplu campagne, aan bod.

Bijlage 8

Analyse van de score verloedering op buurtniveau

De score verloedering is opgebouwd uit;

Het voorkomen (percentage) van de volgende vervelende voorvallen in de buurt (aandeel 'komt vaak voor')

- Bekladding van muren en/of gebouwen
- Rommel op straat
- Hondenpoep op straat
- Vernielingen van telefoocellen, bus- of tramhokjes

Buurt	Score verloedering 2007	Veroorzaakt door Bekladding	Rommel	Hondenpoep	Vernieling	Verskil t.o.v. 2005	Opvallend vormen overlast Tabel 5.14
Dordrecht	5,2	15%	33%	45%	32%	↑ 0,3	
Binnenstad	5,9	39%	45%	53%	12%	↑ 0,8	
Havenkwartier	5,7	37%	35%	56%	10%	↑ 0,1	O
Middengebied	7,0	63%	58%	62%	9%	↑ 1,3	O
Schil West	5,8	29%	50%	50%	15%	↑ 1,5	
Schil Midden	5,2	28%	41%	41%	9%	0	Q
Dordrecht	5,2	15%	33%	45%	32%	↑ 0,3	
Noordflank	5,2	23%	36%	49%	15%	↑ 0,1	
Bleijenhoek	5,6	22%	45%	63%	4%	↑ 0,4	M, O, Q
Lijnbaan	6,3	22%	44%	73%	11%	↑ 0,7	
Park. Merwest	6,2	22%	41%	53%	31%	↑ 0,7	
Kasperspad	5,6	38%	38%	41%	24%	↑ 0,5	
Matena'spad	3,7	19%	24%	39%	12%	↓ 1,8	
Merwest. noord	3,5	7%	13%	33%	6%	↓ 0,4	
Dordrecht	5,2	15%	33%	45%	32%	↑ 0,3	
Oud Krispijn	5,4	10%	43%	53%	27%	↓ 0,4	
Noord	5,5	12%	44%	57%	32%	↑ 0,2	

Buurten	Score verloedering 2007	Veroorzaakt door Bekladding	Rommel	Hondenpoep	Vernieling	Vershil t.o.v. 2005	Opvallend vormen overlast Tabel 5.14
Zuid (w. Brouwersdijk)	5,2	7%	33%	61%	15%	↓ 1,1	Q
Zuid (o. Brouwersdijk)	5,2	6%	42%	43%	31%	↓ 0,6	M
Dordrecht	5,2	15%	33%	45%	32%	↑ 0,3	
Nieuw KrSPIjn	5,1	18%	47%	50%	12%	↓ 0,3	
W. Pymontweg	5,1	21%	53%	44%	21%	↓ 0,1	
Emmastr + Bloemenb	5,5	24%	50%	62%	10%	↓ 0,9	Q
P. Bernhard + A. Paulowna	4,9	9%	48%	48%	14%	↑ 0,3	M
Dordrecht	5,2	15%	33%	45%	32%	↑ 0,3	
Reeland	5,1	17%	36%	48%	20%	↑ 0,2	
Land van Valk	4,9	9%	35%	44%	24%	↑ 0,3	
Vogelbuurt	5,1	36%	44%	51%	9%	↓ 0,3	
Transvaal + ind. buurt	5,0	18%	27%	43%	18%	↓ 0,4	
Boeroestr + Wantij	5,2	11%	33%	41%	23%	↑ 1,4	
Dordrecht	5,2	15%	33%	45%	32%	↑ 0,3	
Staat	4,9	10%	36%	33%	24%	Gelijk	
Noorderkwartier	5,0		64%	29%	14%	↓ 0,7	
Staat west	6,1	21%	56%	47%	29%	↑ 1,8	
Merwedepolder Oost	4,5	3%	19%	32%	36%	↓ 0,8	
Merwedepolder West	5,0	11%	33%	37%	16%	↑ 1,0	
Dordrecht	5,2	15%	33%	45%	32%	↑ 0,3	
Wielwijk	4,9	16%	34%	40%	28%	↑ 0,3	
Admiraalsplein	5,5	29%	43%	43%	25%	↓ 0,2	
V Kinsbrg + C.Evertsen	5,5	5%	34%	45%	42%	↑ 0,4	
DRykers e.o	5,9	33%	46%	42%	23%	↑ 0,7	
Van Ewijkckstr eo	5,2	8%	50%	44%	32%	↑ 0,2	Q
Zeehavenlaan e.o	5,4	14%	50%	69%	23%	↑ 0,9	M, Q, Q
Dordtse Hout	3,0		7%	27%	27%	Gelijk	

Buurten	Score verloedering 2007	Veroorzaakt door Bekladding	Rommel	Hondenpoep	Vernieling	Vershil t.o.v. 2005	Opvallend vormen overlast Tabel 5.14
Dordrecht	5,2	15%	33%	45%	32%	↑ 0,3	
Crabbehof/Zuidhoven	4,7	12%	33%	36%	26%	↑ 1,9	
Noord	5,4	16%	51%	40%	28%		
Midden	6,4	13%	40%	44%	23%		
Zuid	5,5	14%	33%	49%	39%		
De Rand	4,3	6%	29%	60%	25%		O
Zuidhoven	2,2		6%	11%	6%	↑ 0,4	
Dordrecht	5,2	15%	33%	45%	32%	↑ 0,3	
Sterrenburg	5,5	14%	24%	41%	48%	↑ 0,4	
Sterrenburg I West	5,1	15%	32%	36%	44%		M
Sterrenburg I Oost	5,4	7%	23%	32%	49%		Q
Sterrenburg II	5,6	17%	20%	36%	50%	↑ 0,7	
Sterrenburg III	6,3	19%	20%	60%	54%	↑ 1,0	
Dordrecht	5,2	15%	33%	45%	32%	↑ 0,3	
Dubbeldam	4,2	2%	16%	35%	32%	↑ 0,1	
Dordrecht	5,2	15%	33%	45%	32%	↑ 0,3	
Stadspolders	5,5	14%	31%	47%	47%	↑ 0,8	
Stadspolder	6,4	21%	40%	54%	52%	↑ 1,5	
Vissershoek	4,4	8%	19%	42%	31%	↓ 0,5	
Oudelandshoek	5,4	13%	28%	47%	55%	↑ 1,0	

Ver onder Dordts gemiddelde

Onder Dordts gemiddelde

Gelijk aan Dordts gemiddelde

Boven Dordts gemiddelde

Ver boven Dordts gemiddelde

In bovenstaand schema is de score verloedering per buurt opgenomen en daarbij vermeld door welk onderdeel dit met name veroorzaakt wordt. In de laatste kolom zijn opvallende hoge scores uit tabel 5.14 '*Hoeveel hinder van de volgende vormen van overlast (aandeel ernstige hinder'* opgenomen. In deze tabel staat:

M voor: vervuiling door zwerfvuil/troep op straat

O voor: Vervuiling door hondenpoep

Q voor: vervuiling door verkeerd aanbieden van huisvuil.

Deze scores worden niet meegenomen in de score verloedering, maar kunnen wel van belang zijn.

In de conclusie heb ik die buurten opgenomen waar de scores er negatief uitschieten. Logischerwijs zou met (minimale) extra inzet resultaat kunnen boeken.

Resumerend:

De buurten die eruit springen op het onderdeel **bekladding van muren zijn:**

- Binnenstad, Middengebied
- Noordflank, Kasperspad
- Reeland, Vogelbuurt
- Wielwijk, Drykers e.o.

De buurten die eruit springen op het onderdeel **Rommel op straat zijn:**

- Binnenstad, Middengebied
- Nieuw Krispijn, W. Pymontweg
- Nieuw Krispijn, Emmastraat + Bloemenbuurt
- Staart, Noorderkwartier
- Staart, Staart West
- Wielwijk, Van Ewijkstraat e.o.
- Wielwijk, Zeehavenlaan e.o. Blijkt ook uit tabel 5.14
- Crabbehof/Zuidhoven, Midden

Opvallend is dat uit tabel 5.14 op onderdeel rommel op straat blijkt dat andere buurten eruit schieten zoals:

- Noordflank, Blijenhoek
- Oud Krispijn, Zuid (O. Brouwersdijk)
- Nieuw Krispijn, P. Bernhard + A. Paulowna, opvallend negatief
- Sterrenburg, Sterrenburg I, West

De buurten die eruit springen op het onderdeel **Hondenpoep zijn:**

- Binnenstad, Middengebied. Blijkt ook uit tabel 5.14
- Noordflank, Bleijenhoek. Blijkt ook uit tabel 5.14

- Noordflank, Lijnbaan
- Oud Krispijn, Zuid (W Brouwersdijk)
- Nieuw Krispijn, Emmastraat + Bloemenbuurt
- Wielwijk, Zeehavenlaan e.o. Blijkt ook uit tabel 5.14
- Crabbehof/Zuidhoven, De Rand. Blijkt ook uit tabel 5.14
- Sterrenburg, Sterrenburg III

De volgende buurten vallen op uit tabel 5.14 op hondenpoep

- Binnenstad, Havenkwartier

De buurten die eruit springen op het onderdeel **Vernieling bushokjes** zijn:

- Wielwijk, Van Kinsbrg + C. Evertsenstraat
- Alle buurten in Sterrenburg
- Stadspolders, Stadspolder
- Stadspolders, Oudelandshoek

Op meerdere onderdelen opvallend:

- Binnenstad, Middengebied (bekladding, rommel en hondenpoep)
- Nieuw Krispijn, Emmastr + Bloemenbuurt (rommel en hondenpoep)
- Wielwijk, Zeehavenlaan e.o. (rommel en hondenpoep)

Sterrenburg, Sterrenburg III (hondenpoep en vernielingen).

Bijlage 9

Analyse van de score verloedering op buurtniveau

In zes buurten is de score verloedering met ruim 1 punt toegenomen t.o.v. 2005.

In onderstaand schema is op de vier verloederingscomponenten weergegeven wat de verschillen zijn t.o.v. 2005.

Buurten	Score verloedering 2007	Veroorzaakt door Bekladding		Rommel		Hondenpoep		Vernieling		Verschil t.o.v. 2005
		2005	2007	2005	2007	2005	2007	2005	2007	
Dorchts gemiddelde		11%	15%	28%	33%	42%	45%	26%	32%	
Binnenstad										
Middengebied	7,0	27%	63%	39%	58%	58%	62%	2%	9%	↑ 1,3
Schil West	5,8	5%	29%	30%	50%	46%	50%	8%	15%	↑ 1,5
Reeland										
Boeroestr + Wantij	5,2	3%	11%	18%	33%	36%	41%	12%	23%	↑ 1,4
Staart										
Staart west	6,1	3%	21%	35%	56%	30%	47%	11%	29%	↑ 1,8
Crabbehof/Zuidhoven										
Crabbehof/Zuidhoven	4,7	5%	12%	19%	33%	25%	36%	11%	26%	↑ 1,2
Stadspolders										
Stadspolder	6,4	11%	21%	22%	40%	38%	54%	37%	52%	↑ 1,5

Conclusie:

Middengebied en Schil West: stijging wordt vooral veroorzaakt door bekladding, rommel. Ook score vernieling is voor beide buurten fors gestegen, maar percentage was erg laag. Hondenpoep ook gestegen, maar in veel mindere mate

Boeroestr + Wantij: Stijging wordt veroorzaakt door bekladding, rommel en vernielingen. Hondenpoep ook gestegen, maar in veel mindere mate.

Staart West: Op alle onderdelen is een forse stijging te zien.

Crabbehof/Zuidhoven: In de tabel in bijlage 1 is per abuis een groter verschil (1,9) t.o.v. 2005 opgenomen. Dit moet 1,2 zijn.

Ook voor Crabbehof geldt dat op alle onderdelen een stijging te zien is. Er is geen specifieke uitschieter te benoemen.

Stadspolder: Bovenstaande geldt ook voor Stadspolder, op alle scores een vergelijkende stijging.

Bijlage 10

Cijfers politie Vernielingen

Telde 2006 een aantal van 1821 aangiftes, 2007 eindigde op 2058. Op het eerste gezicht een stijging. Kijk je dieper dan zul je zien dat dit alles te maken heeft met de aangiften graffiti. Voorheen werd hier bijna geen aangifte van gedaan. Met de start van het project steeg dit aantal aanzienlijk. Een logisch gevolg uiteraard. Zoals bekend spitst het project zich toe op de Binnenstad. Hierbij zie je in 2006 een totaal aantal van 24 aangifte graffiti. 2007 telde er maar liefst 298. Als je dit niet mee zou rekenen zijn we in 2007 zelfs ietsjes gedaald met het aantal aangiften vernieling. Er van uitgaande dat de graffiti aangiften niet gestegen zouden zijn ziet het beeld er als volgt uit: 2006 - 1821 stuks & 2007 - 1784 stuks. De daling zit niet in 1 specifieke soort van vernieling. In alle verschillende soorten van vernieling is een daling te zien.

In onderstaande tabel is in beeld gebracht wat voor soorten aangiften er zijn geweest in de verschillende wijken in het jaar 2007.

(Onderstaande cijfers zijn gegenereerd uit het systeem GIDS)

Aangifte opgenomen als waarden	BINNENSTAD	CRABBEHOF/ZUIDHOVEN	DUBBELDAM	KRISPIJN	NOORDFLANK	REELAND	STAART	STADSPOLDERS	STERRENBURG	WIELWIJK/WIELDRECHT	Totaal 2007
261 Vernieling auto	74	40	39	136	81	66	41	79	68	52	676
262 Vernieling middelen openbaar vervoer (abri's)	16	11	15	14	3	30	21	30	56	20	216
263 Vernieling aan openbare gebouwen	9	4	4	1	4	19	1	18	7	5	72
264 Vandalisme/baldadigheid	2	3	2	2	3	1	0	2	2	2	19
265 Dierenmishandeling	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
266 Graffiti	298	1	8	11	56	25	3	11	19	6	438
269 Overige vernieling/beschadiging	118	51	38	85	38	64	35	69	71	49	618
326 Openlijk geweld goederen	3	3	0	3	2	0	0	3	2	2	18
2.2.1. Vernieling cq. zaakbeschadiging	520	113	106	252	187	205	101	213	225	136	2.058

Verder is gekeken naar de aangiften abri's. Dit blijft een probleem. Veelal worden in dezelfde straten de abri's vernield. Opvallend is wel dat in 2006 de Burg. de Raadsingel de nummer 1 locatie was en deze locatie in 2007 niet meer in de top 20 voorkomt. Even voor de beeldvorming de top 10 van de afgelopen 2 jaar in de volgende een tabel samengevat:

aantal vernielde abri's per straat	2006	2007
Baanhoekweg	12	6
Galileilaan	12	8
Karel Lotsyweg	12	11
Maria Montessorilaan	12	6
Stadspolderring	12	12
Chico Mendesring	8	7
De Jagerweg	8	14

Assumburg	7	7
Groenezoom	7	14
Gravensingel	5	6

(Bovenstaande cijfers zijn gegeneerd uit het systeem BPS omdat dit tot op straatniveau bekeken kan worden)

In 2007 zijn er in 6 zaken aanhoudingen verricht ter zake vernieling van een abri waarbij in 5 zaken verdachten zijn veroordeeld cq een schaderegeling hebben getroffen. In 2006 was dit nog maar 1 zaak.

Het graffiti project begint ook langzamerhand te lopen. Werden er in 2006 nog maar 6 dossiers ingezonden, 2007 telde er 22.

Met vriendelijke groet,

Sandra Roskam
ICC District 1
Strategische Analyse, Evaluatie en Controle